

En komparativ analyse af det aftaleretlige tilbuds kendetegn og dets bagvedliggende principper efter AFTL hhv. CISG

A comparative study of the characteristics of the contractual offer and its underlying principles under AFTL and CISG respectively

af MATHIAS LINDEGAARD SPONHOLTZ

Formålet med denne afhandling er at undersøge og sammenligne det aftaleretlige tilbuds kendetegn og dets bagvedliggende principper efter AFTL hhv. CISG.

I afhandlingen redegøres indledningsvist for de grundlæggende aftaleretlige principper om tilbuds retlige virkning, herunder løfte- og overenskomstprincippet. Det følger af redegørelsen, at tilbudsgiveren efter løfteprincippet bindes af sit tilbud, hvilket står i kontrast til overenskomstprincippet, hvorefter tilbuddet ikke i sig selv tillægges retsvirkninger. Denne forskel kommer navnlig til udtryk ved, at tilbudsgiveren har adgang til at tilbagekalde sit tilbud efter overenskomstprincippet – modsat efter løfteprincippet.

Der foretages herefter en analyse af tilbagekaldelsesadgangen efter AFTL hhv. CISG med det formål at udlede, hvilket aftaleretligt princip disse regelsæt hviler på. Ifølge AFTL kan et tilbud som altovervejende hovedregel alene tilbagekaldes, hvis tilbagekaldelsen kommer frem til tilbudsmodtageren senest samtidig med, at tilbuddet kommer til dennes kundskab, jf. AFTL § 7. I modsætning til denne retsstilling, kan et tilbud efter CISG tilbagekaldes indtil tilbudsmodtageren har afsendt et antagende svar, jf. CISG art. 15(2) og 16(1). Denne tilbagekaldelsesadgang modificeres dog, såfremt tilbuddet er gjort uigenkaldeligt, jf. CISG art. 16(2). Det konkluderes således, at AFTL bygger på løfteprincippet, mens CISG hviler på et modificeret overenskomstprincip.

Afslutningsvist udledes og sammenlignes de retlige kriterier, der skal være iagttaget for, at en erklæring kan karakteriseres som et tilbud efter AFTL hhv. CISG. Det konkluderes, at begge regelsæt stiller krav til tilbuddets minimumsindhold (bestemthedskriteriet), tilbudsgiverens forpligtelsesvilje (viljekriteriet), tilbuddets virkning (fremkomst- hhv. kundskabskriteriet) og identifikation af parterne (identifikationskriteriet). Selv om regelsættene derved manifesterer en fælles opfattelse af de store linjer i relation til det aftaleretlige tilbuds kendetegn, kan det på baggrund af den komparative analyse, konkluderes, at der eksisterer visse funktionelle forskelle i det konkrete indhold af kriterierne.

Den første retlige forskel er, at der efter CISG gælder et prisbestemthedskriterie, hvorefter en erklæring skal indeholde en tilstrækkeligt bestemt pris, for at kunne karakteriseres som et tilbud. Dette krav genfindes ikke i AFTL.

Den anden retlige forskel er, at der gælder to forskellige standarder for det aftaleretlige tilbud efter CISG, hvorimod der alene gælder én efter AFTL. Det følger således af analysen, at CISG har én tilbudsstandard, der fremgår udtrykkeligt af art. 14, og en anden lempeligere tilbudsstandard, der hviler på et ulovbestemt grundlag. Dette står i kontrast til retsstillingen efter AFTL, hvorefter de udledte tilbudskriterier udgør minimumskriterier, der generelt skal iagttages for, at erklæringer kan tillægges løftevirksomhed.

Den tredje retlige forskel ligger i tilbuddets virkningstidspunkt. Efter AFTL får et tilbud virkning på kundskabstidspunktet, mens det ifølge CISG er fremkomsttidspunktet, der er afgørende.

Den sidste retlige forskel er indeholdt i regelsættens identifikationskriterier. Det generelle udgangspunkt, hvorefter et tilbud skal være rettet mod en eller flere bestemt personer, fraviges konkret efter AFTL for så vidt angår prismærkede varer og prisangivelser i egentlige internetbutikker. Da der ikke gælder en tilsvarende undtagelse efter CISG, har denne forskel konkret funktionel betydning.

Indholdsfortegnelse

Abstract	4
1. Indledning	4
1.1. Introduktion.....	4
1.2. Problemformulering og emneafgrænsning.....	5
1.3. Metodiske og retskildemæssige overvejelser.....	5
1.4. Plan for fremstillingen	7
2. Grundlæggende aftaleretlige principper om tilbuds retlige virkning	7
2.1. Overenskomstprincippet	7
2.2. Løfteprincippet.....	8
2.3. Sammenfatning	9
3. Tilbuddets kendetegn	9
3.1. Tilbudskriterierne efter AFTL	9
3.1.1. Det aftaleretlige begrebshierarki	9
3.1.1.1. Viljeserklæring.....	10
3.1.1.2. Retshandel.....	11
3.1.1.3. Løfte og tilbud.....	11
3.1.2. Tilbuddets karakteristika efter AFTL	11
3.1.2.1. Retsvirkningskriteriet.....	12
3.1.2.2. Bestemthedskriteriet.....	12
3.1.2.3. Viljeskriteriet	14
3.1.2.4. Kundskabskriteriet	17
3.1.2.5. Identifikationskriteriet.....	17
3.2. Tilbudskriterierne efter CISG	18
3.2.1. Bestemthedskriteriet.....	18

3.2.1.1. Varen.....	18
3.2.1.2. Mængden og prisen.....	19
3.2.1.3. Er pris essentialia negotii efter CISG?.....	20
3.2.2. Viljeskriteriet	24
3.2.3. Fremkomstkriteriet.....	25
3.2.4. Identifikationskriteriet.....	25
3.3. Komparativ analyse af tilbudskriterierne	26
3.3.1. Retlige ligheder	26
3.3.2. Retlige forskelle	26
4. Tilbagekaldelse af tilbud	28
4.1. Tilbagekaldelse før tilbuddets virkningstidspunkt.....	28
4.1.1. AFTL.....	28
4.1.2. CISG.....	29
4.2. Tilbagekaldelse efter tilbuddets virkningstidspunkt	30
4.2.1. AFTL.....	30
4.2.2. CISG.....	32
4.3. Komparativ analyse af tilbagekaldelsesadgangen.....	33
5. Konklusion.....	35
6. Litteraturfortegnelse.....	36
6.1. Love, bekendtgørelser og konventioner.....	36
6.2. Forarbejder	37
6.3. Afgørelser.....	38
6.3.1. Danske afgørelser.....	38
6.3.2. Udenlandske afgørelser.....	40
6.4. Juridisk litteratur	44
6.4.1. Bøger	44
6.4.2. Artikler.....	47

Abstract

The purpose of this thesis is to examine and compare the characteristics of the contractual offer and its underlying principles under AFTL and CISG respectively.

The thesis begins with an analysis of the basic principles of contractual obligations encompassing the principle of promise and the principle of agreement. In this context, it is concluded that the practical difference between the two principles is in the offerors right to revoke the offer. According to the principle of agreement the offeror has a right to revoke the offer until the parties have concluded a contract. Contrarily, the principle of promise entails that the offeror is bound by the offer itself, for what reason the offer cannot be revoked.

Therefore, the thesis also contains an examination and a comparative study of the offerors right to revoke the offer under AFTL and CISG respectively. In this regard, the thesis concludes that according to AFTL § 7 it is the main rule that an offer can be revoked until the offeree has taken notice of the offer. On the contrary, it follows from CISG art. 16(1) that an offer may be revoked if the revocation reaches the offeree before he/she has dispatched an acceptance. This right of revocation is, however, modified where the offer is irrevocable pursuant to CISG art. 16(2). Consequently, AFTL is based on the principle of promise, while CISG is based on a modified principle of agreement.

The thesis finally examines and compares the criteria that a statement must fulfil to be characterized as an offer under AFTL and CISG respectively. On a general level, the criteria under AFTL and CISG corresponds, as both sets of rules require offers to be sufficiently definite (*definiteness criteria*), to indicate the offerors intention to be bound (*intention criteria*), to take effect (*effect criteria*) and to identify the parties (*identification criteria*). It is, however, concluded in the comparative analysis that there are several differences between the criteria under AFTL and CISG respectively. *First*, the CISG as opposed to AFTL requires the price to be sufficiently definite. *Second*, CISG has two different standards for the contractual offer; the standard set out in art. 14, and a non-statutory standard after which the parties must reach an agreement on essentialia negotii, meaning the goods and quantity, and show animus contrahendi, which means an intention to contract. This differs from AFTL where the deduced criteria are minimum requirements that declarations must comply with to bind the offeror. *Third*, an offer becomes effective when it has reached the offeree according to CISG, whereas the offeree must have taken notice of the offer for it to be effective under AFTL. *Finally*, the price tag on goods in both physical stores and online shops are characterised as offers under AFTL, which does not correspond with the legal position under CISG.

1. Indledning

1.1. Introduktion

Aftalens betydning i samfundet er vanskelig at overvurdere, idet aftalen udgør rygraden i enhver transaktion, hvorved der stiftes, forandres eller ophæves rettigheder eller forpligtelser. Dispositioner som køb og salg, leje og udleje, lån og udlån m.fl., udspringer således alle af aftaler. Dette har som naturlig følge, at der indgås et stort antal aftaler på daglig basis. Dette gælder nationalt, men i særdeleshed også på tværs af landegrænser. Derfor varetager den nationale og internationale aftaleretlige regulering den vigtige funktion, der bl.a. består i at skabe rammer for aftaleindgåelsen, der er utvetydige, hensigtsmæssige og velafstemte med det praktiske liv.

I dansk ret reguleres aftalers indgåelse bl.a. af *AFTL's kap. I*, der hovedsageligt vedrører nationale aftaler, og *CISG del II*, hvis anvendelsesområde er afgrænset til internationale løsørekøb. Da Danmark tiltrådte CISG i 1988, blev der taget forbehold for CISG del II, jf. CISG art. 92, hvorfor del II først blev inkorporeret i dansk ret ved dette forbeholds afskaffelse den 1. februar 2013.¹ Ifølge forarbejderne var baggrunden for det danske forbehold, at "[...] *Konventionens regler – som er påvirkede af Common law-landenes aftaleret – adskiller sig fra aftalelovens tilsvarende regler særligt for så vidt angår reglerne om tilbud og muligheden for at tilbagekalde tilbud.*"² På baggrund af denne passus fra forarbejderne, og den øgede internationalisering af lovgivningen, der gør internationale regelsæt stadig mere aktuelle for danske jurister, er nedenstående problemformulering udarbejdet.

1.2. Problemformulering og emneafgrænsning

Afhandlingen har til formål at analysere og sammenligne det aftaleretlige tilbuds³ kendetegn efter AFTL hhv. CISG. Der skal således foretages en retsdogmatisk analyse af tilbuds retlige betydning, kendetegn og tilbudsgiveres tilbagekaldelsesadgang efter AFTL hhv. CISG. Konklusionerne på denne analyse skal herefter danne grundlag for en komparativ analyse, der skal klarlægge de retlige forskelle og ligheder mellem AFTL hhv. CISG i relation til det aftaleretlige tilbud.

På baggrund af afhandlingens fokus på det aftaleretlige tilbud, vil den aftaleretlige accept ikke være genstand for behandling. Herudover vil alternativ aftaleindgåelse alene inddrages i det omfang, det kan belyse spørgsmålene, der er fremsat i problemformuleringen.

1.3. Metodiske og retskildemæssige overvejelser

I afhandlingen anvendes den retsdogmatiske metode, idet gældende ret (*de lege lata*) beskrives, systematiseres og analyseres med henblik på at besvare problemformuleringen.⁴ Den retsdogmatiske analyse danner herefter grundlag for en komparativ analyse af gældende ret efter AFTL hhv. CISG. I den komparative analyse anvendes den funktionelle metode, der er kendetegnet ved, at retsreglerne og retsprincipperne i et regelsæt sammenlignes med de retsregler og retsprincipper, der har en tilsvarende funktion under et andet regelsæt.⁵ Den funktionelle metode vil bl.a. komme til udtryk ved opstilling af eksempler, der udstiller de grundlæggende forskelle mellem regelsættene.

Fundamentet for den retsdogmatiske analyse er retskilderne, hvorfor der skal reflekteres over den konkrete anvendelse af retskilder i afhandlingen og retskildernes respektive retskildeværdier.⁶ I afhandlingen inddrages danske retskilder til belysning af AFTL, og internationale retskilder i relation til CISG. Eftersom det retskildemæssige landskab er forskelligt efter regelsættene, skal de danske hhv. internationale retskilder behandles adskilt.

De danske retskilder der inddrages er retsforskrifter, forarbejder, retspraksis og -litteratur. *Retsforskrifter* i form af love og betænkninger er principielt den vigtigste retskilde i dansk ret, og udgør således et væsentligt bidrag til fastlæggelsen af gældende ret. Derfor skal retsforskrifter tillægges

---

¹Lov nr. 1376/2011, jf. bek. nr. 973/2012.

²L35 sp. 1020 punkt 6.1.

³Og i et vist omfang hermed sidestillede erklæringer.

⁴Se *Tvarnø/Denta* (2018) s. 53 f., *Evald* (2020) s. 209.

⁵*Evald* (2020) s. 183 f., *Lando* (2009) s. 200 f.

⁶*Blume* (2020) s. 184.

betydelig retskildeværdi.⁷ Til fastlæggelse og forståelse af retsforskrifternes præcise indhold inddrages *forarbejder*, der som følge af sin funktion tillige skal tillægges stor retskildeværdi.⁸ *Retsafgørelser* er endnu en vigtig retskildetype, der inddrages i afhandlingen. Retsafgørelser afslører, hvordan retten faktisk anvendes i praksis, og herigennem står indholdet af en retsforskrift undertiden mere klart.⁹ Herudover vil *juridisk litteratur* blive inddraget. Selv om juridisk litteratur ikke er bindende for domstolene, ses det ofte i praksis, at domstolene – formentlig i mangel af bedre retskilder – tyer til den juridiske litteratur. Samme rolle spiller litteraturen i denne afhandling.

De internationale retskilder der anvendes i afhandlingen er ligeledes retsforskrifter, forarbejder, retspraksis og -litteratur. De bemærkninger, der er fremført ovenfor om retsforskrifternes og -litteraturens retskildeværdi under dansk ret, gælder tilsvarende for de internationale retskilder. Af den grund skal der alene knyttes særlige bemærkninger til retskildeværdien af CISG's forarbejder og international retspraksis.

Forarbejderne til CISG er tredelt, idet de består af dokumenterne fra CISG-konferencen afholdt i Wien i 1980, Sekretariatskommentaren og de to konventioner ULF og ULIS, der er forgængere til CISG. Retskildeværdien af disse tre typer forarbejder skal herefter adresseres enkeltvis. *Dokumenterne fra CISG-konferencen* omfatter bl.a. rapporter, forslag og referater af plenarmøder. Disse dokumenter har som anført en retskildeværdi, omend de i praksis spiller en forholdsvis lille rolle som følge af deres utilgængelighed, tvetydighed og manglende struktur.¹⁰ *Sekretariatskommentaren* er en samling af bemærkninger til de enkelte bestemmelser, der optrådte i det konventionsudkast, der var udgangspunktet for CISG-konferencen i Wien. Sekretariatskommentaren er – modsat dokumenterne fra CISG-konferencen – forholdsvis lettilgængelig og praktisk anvendelig. Det er imidlertid usikkert, hvilken retskildeværdi Sekretariatskommentaren skal tillægges, da formålet med kommentaren alene var at lette arbejdet på CISG-konferencen, og da konventionsudkastet ikke blev vedtaget uændret. Sekretariatskommentaren skal dog betragtes som et bidrag til at udlede hensigten med en bestemmelse, hvor den pågældende bestemmelse blev vedtaget uændret.¹¹ De to konventioner *ULF* og *ULIS*, der gik forud for CISG, har en usikker retskildeværdi, eftersom deres indflydelse på den konkrete udformning af bestemmelserne i CISG er uigennemsigtig. Hertil kommer, at ULF og ULIS ikke fik særlig stor tilslutning. Derfor er konklusionen, at de efter omstændighederne har en retskildeværdi – omend den er usikker. Afslutningsvist skal det bemærkes, at forarbejderne til den danske implementeringslov ikke kan tillægges retskildeværdi ved fortolkning af CISG.¹²

Udenlandsk retspraksis er en retskilde ved domstolenes stillingtagen til CISG-spørgsmål. Dette følger af CISG art. 7(1), hvorefter der skal tages hensyn til behovet for at fremme en ensartet anvendelse af konventionens bestemmelser. Dette betyder, at de danske domstole, selv om de ikke er direkte bundet af udenlandske afgørelser, er forpligtet til at fortolke konventionen ensartet, hvorfor de nødvendigvis må skele til, hvordan CISG-bestemmelserne fortolkes i andre lande.¹³

---

⁷Ibid s. 188 f. og s. 225 f.

⁸Ibid s. 189 f.

⁹Ibid s. 190 f. og 251.

¹⁰*Lookofsky* (2017) s. 31, *Steensgaard* (2010) s. 40.

¹¹*Steensgaard* (2010) s. 43 f.

¹²Ibid s. 44.

¹³*Lookofsky* i U 2005B.45 (46 f.), *ibid* s. 49.

1.4. Plan for fremstillingen

Afhandlingen er foruden indledning og konklusion inddelt i tre emner.

Under det *første emne* redegøres for de grundlæggende aftaleretlige principper om tilbuds retlige virkning, herunder løfte- og overenskomstprincippet.

Det *andet emne* indeholder en retsdogmatisk analyse af det aftaleretlige tilbuds¹⁴ kendetegn efter AFTL hhv. CISG. De udledte kendetegn efter regelsættene vil afslutningsvist være genstand for en komparativ analyse.

Under det *tredje og sidste emne* foretages en retsdogmatisk og komparativ analyse af tilbudsgiverens adgang til at tilbagekalde sit tilbud under AFTL hhv. CISG. Da tilbudsgiverens adgang til at tilbagekalde sit tilbud er den primære forskel mellem overenskomst- og løfteprincippet, vil det tillige blive konkluderet, hvilket af de to principper AFTL hhv. CISG bygger på.

2. Grundlæggende aftaleretlige principper om tilbuds¹⁵ retlige virkning

Der sondres traditionelt mellem løfte- og overenskomstprincippet i relation til det aftaleretlige tilbuds retlige virkning. Disse to principper adskiller sig grundlæggende ved, at tilbud i sig selv er retligt forpligtende for tilbudsgiveren efter løfteprincippet, mens de retlige forpligtelser ifølge overenskomstprincippet først opstår, når parterne indgår en aftale. Principperne er således udtryk for forskellige afvejsninger mellem på den ene side hensynet til afgiverens vilje til at være aftaleretligt bundet, og på den anden side modtagerens forventninger til at tilbuddet består. I de følgende afsnit, skal der redegøres for disse to principper, herunder deres fordele og ulemper.

2.1. Overenskomstprincippet

Efter overenskomstprincippet opstår der hverken bundethed for tilbudsgiveren eller tilbudsmotageren, før parterne har indgået en aftale, hvilket traditionelt vil sige, når et tilbud accepteres.¹⁶ I overensstemmelse hermed er overenskomstprincippet ifølge *Jul. Lassen* kendetegnet ved, at et løfte ikke i sig selv "[...] skaber den ved Løftet tilsagte Ret for Adressaten, forinden Løftet er blevet akcepteret.". Dette hænger nært sammen med det andet definitoriske kendetegn, hvorefter den accept hvorved tilbudsgiveren bindes, skal være en tilegnelseshandling, hvorfor "[...] [L]øftegiveren ikke med Retsvirkning [kan] bestemme, at han vil blive bunden ved en Handling fra Adressatens Side, der ikke er en Tilegnelseshandling."¹⁷

Formålet med overenskomstprincippet er at sikre parternes viljesindhold, herunder beskytte tilbudsgiveren mod risikoen for at blive forpligtet af et tilbud, som ikke var udtryk for dennes endelige beslutning.¹⁸ Det er derfor et udslag af overenskomstprincippet, at tilbudsgiveren kan tilbagekalde sit tilbud indtil det tidspunkt, hvor aftalen er endeligt indgået.

Set fra *tilbudsgiverens perspektiv* indebærer overenskomstprincippet således, at denne har mulighed for at tilbagekalde tilbuddet, indtil der indgås en aftale. Af den grund bliver tilbudsgiveren ikke ensidigt bundet af sit tilbud, hvorfor der ikke opstår et haltende retsforhold. Dette er på den ene side en fordel for tilbudsgiveren, da tilbudsmotageren ikke har mulighed for at spekulere i aftalen, og på

---

¹⁴Og hermed sidestillede erklæringer.

¹⁵Principperne omtales alene i relation til tilbud, selv om de tilsvarende gælder andre løfter så fx accepter, gaveløfter m.v.

¹⁶*Lassen* (1924) s. 85, *Steengaard* (2010) s. 73, *Hansen/Ulfbeck* (2014) s. 20.

¹⁷*Lassen* i TfR 1888, s. 116.

¹⁸*Jørgensen* (1971) s. 57.

den anden side en ulempe, idet tilbudsmotageren pga. risikoen for at tilbuddet tilbagekaldes, vil være mindre tilbøjelig til at tage tilbuddet op til seriøs overvejelse.

Fra *tilbudsmotagerens perspektiv* er der stor forretningsmæssig usikkerhed forbundet med overenskomstprincippet. Denne usikkerhed udspringer af, at tilbudsgiveren til enhver tid kan tilbagekalde sit tilbud med den virkning, at de af tilbudsmotageren afholdte udgifter til bedømmelse af tilbuddet er spildte.¹⁹ Den afledte effekt heraf er, at tilbudsmotageren er under tidspres i relation til at bedømme tilbuddet, hvilket gør det mindre attraktivt for denne at iværksætte grundige undersøgelser, beregninger m.v., forud for antagelsen.²⁰ Usikkerheden mindskes imidlertid af det faktum, at et tilbud typisk afgives med det formål at indgå aftaler, hvorfor tilbagekaldelse formentlig vil være undtagelsen nærmere end hovedreglen.

Afslutningsvist, skal det bemærkes, at overenskomstprincippet er særligt uheldigt i handler med varer, som er genstand for værdiudsving eller anden spekulationsmulighed. Dette skyldes, at parterne har modsatrettede interesser i tilfælde af værdiudsving, hvilket kan bevirke, at der opstår et kapløb mellem parterne om at acceptere hhv. tilbagekalde først.²¹

2.2. Løfteprincippet

Ifølge løfteprincippet er tilbud bindende for tilbudsgiveren. Dette indebærer, at tilbudsgiveren er afskåret fra at tilbagekalde sit tilbud, men derimod ikke, at denne er forpligtet til at opfylde det i tilbuddet indeholdte løfte. Dette stemmer overens med de tre definatoriske kendetegn for løfteprincippet, der er opstillet af *Jul. Lassen*.²² Det *første kendetegn* er, at den ret tilbuddet tilsiger adressaten skabes, når tilbuddet er kommet frem til adressaten eller kommet til adressatens kundskab. Det *andet kendetegn* er, at en accept af tilbuddet bevirker, at den ved tilbuddet erhvervede ret, går fra at være en afslæelig ret til at blive en opgivelig ret. *Afslutningsvist* er det et kendetegn, at det beror på tilbuddets indhold, hvorvidt der kræves en accept for at aktualisere den i tilbuddet indeholdte forpligtelse.

Set fra *tilbudsmotagerens perspektiv* indebærer løfteprincippet, at denne kan indrette sig i tillid til tilbuddet uden at risikere, at dette tilbagekaldes af tilbudsgiveren. Tilbudsmotageren kan således uden at forhaste sig foretage de nødvendige – til tider omkostningsfulde og tidskrævende – undersøgelser, der er afgørende for, om tilbudsmotageren i sidste ende accepterer tilbuddet.²³ Dette er ikke alene fordelagtigt for tilbudsmotageren, men tjener i udgangspunktet også tilbudsgiverens interesser, da der skabes bedre betingelser for aftaleindgåelsen.²⁴

Det er derimod en ulempe for tilbudsgiveren, at der efter løfteprincippet opstår et haltende retsforhold, hvorved tilbudsgiveren er ensidigt bundet af sit tilbud, mens tilbudsmotageren har frihed til at overveje sin antagelse af tilbuddet.²⁵ Det haltende retsforhold kan ud fra formueretlige betragtninger virke uholdbart, da det giver tilbudsmotageren mulighed for at afvente – og dermed spekulere i – om tilbuddet bliver mere eller mindre gunstigt.²⁶ Denne spekulationsmulighed er i praksis begrænset, og vil i øvrigt afhænge af acceptfristens længde, idet en kortere frist alt andet lige vil mindske tilbudsmotagerens mulighed for at spekulere.

---

¹⁹Lando i U 2012B.149 (152).

²⁰Stang (1935) s. 201.

²¹Ibid s. 201 f.

²²Lassen i TFR 1888, s. 116.

²³Udkast s. 18, Lassen (1924) s. 138, Jul. Lassen (1920) s. 30, Gomard/Henschel i ET 2012.103 (111).

²⁴Udkast s. 18, Lassen (1920) s. 30, Gomard/Henschel i ET 2012.103 (111), Ussing (1950) s. 54 f.

²⁵Andersen/Madsen (2022) s. 37, Karstoft (2004) s. 35.

²⁶Andersen/Madsen (2022) s. 37, Andersen (2021) s. 92, Lando i U 2012B.149 (152).

2.3. Sammenfatning

Sammenfattende har løfte- og overenskomstprincippet fundamentalt forskelligt indhold. Efter løfteprincippet bindes tilbudsgiveren af sit tilbud, hvilket står i kontrast til overenskomstprincippet, hvorefter tilbuddet ikke i sig selv tillægges retsvirkninger. Denne forskel giver sig bl.a. udslag i, at tilbudsgiveren har adgang til at tilbagekalde sit tilbud efter overenskomstprincippet – modsat efter løfteprincippet.

Det er tillige konstateret, at begge principper afføder såvel fordele som ulemper. Ved overenskomstprincippet undgås det haltende retsforhold, dog svækkes tilbudsmotagerens tillid til tilbuddet på den bekostning. I modsætning hertil kan tilbudsmotageren fæste lid til tilbuddet efter løfteprincippet, hvilket imidlertid medfører, at der opstår et haltende retsforhold.

Det skal afslutningsvist nævnes, at retslitteraturen almindeligvis lægger til grund, at de nordiske landes retssystemer, herunder Danmarks, bygger på løfteprincippet, hvorimod de fleste common law retssystemer opererer med overenskomstprincippet.²⁷ Da tilbagekaldelsesadgangen efter AFTL hhv. CISG er genstand for behandling i afsnit 4., skal analysen af, hvilket af principperne disse regelsæt baserer sig på, tillige foretage i dette afsnit.

3. Tilbuddets kendetegn

Det aftaleretlige tilbud udgør efter den traditionelle tilbud og accept-model, én af de to viljeserklæringer, der tilsammen skaber en aftale. I bedømmelsen af, hvornår aftaleretlige forpligtelser opstår, er det således afgørende at være bekendt med de kriterier, der gælder for det aftaleretlige tilbud (*tilbudskriterierne*).

Formålet med dette afsnit er gennem en retsdogmatisk analyse at udlede de tilbudskriterier, der gælder efter AFTL hhv. CISG, for på baggrund heraf at foretage en komparativ analyse. Det er vigtigt at bemærke, at AFTL og CISG er væsensforskellige regelsæt, hvilket uundgåeligt vil præge valget af analyse-mæssig fremgangsmåde. AFTL indeholder ikke almindelige regler om tilbudskriterier, hvorfor disse skal udledes gennem en fortolkning af de relevante retskilder. Anderledes forholder det sig under CISG, hvor tilbudskriterierne er direkte fastsatte i konventionens ordlyd, hvorfor analysen vil tage sigte på at fastlægge indholdet af de enkelte kriterier.

3.1. Tilbudskriterierne efter AFTL

Reglerne om aftaleindgåelse i *AFTL kap. I. Om afslutning af aftaler* skaber et fast grundlag for en række vigtige regler om tilbud, men indeholder som anført ikke almindelige regler om tilbudskriterierne. Derfor skal disse deduceres gennem en redegørelse af det aftaleretlige begrebshierarki i afsnit 3.1.1., og en retsdogmatisk analyse af tilbuddets karakteristika i afsnit 3.1.2.

3.1.1. Det aftaleretlige begrebshierarki

Tilbuddet indgår i et aftaleretligt begrebshierarki som en delmængde af *løfter*, der igen udgør en delmængde af *retshandler*, der afslutningsvist udgør en delmængde af *viljeserklæringer*. Sammenhængen mellem disse begreber er at kriterierne, der gælder på det overordnede plan, genfindes på det underordnede plan.²⁸ Dette indebærer, at de kriterier, der gælder for viljeserklæringer, tillige gælder

---

²⁷Hansen/Ulfbeck (2014) s. 19, Jul. Lassen (1920) s. 32 f., Steensgaard (2010) s. 73 ff.

²⁸Andersen (2021) s. 179.

for retshandler, løfte og i sidste ende tilbud. Af den grund kan nedenstående redegørelse bidrage til at udlede tilbudskriterierne.

3.1.1.1. Viljeserklæring

Viljeserklæringer udgør en grundlæggende komponent i enhver aftaleindgåelse. På trods heraf er viljeserklæringsbegrebet hverken defineret i AFTL eller dennes forarbejder, der blot henholder sig til den almindelige opfattelse og fastslår, at ”*nogen Definition af Begrebet [...] Viljeserklæring gives ikke [...]*”.²⁹ Den almindelige opfattelse, der henvises til i forarbejderne, er fremstillet i retslitteraturen, hvorefter det er et fællestræk for alle viljeserklæringer, at de både iagttager et erklærings- og et viljeskriterie.³⁰

Det er indeholdt i *erklæringskriteriet*, at der skal foreligge en erklæring, der udgør et konstaterbart udslag af afgiverens vilje. Dette indebærer, at enhver manifestation af afgiverens erklæringsvilje, herunder såvel sproglige tilkendegivelser som hermed sidestillet adfærd, er tilstrækkelig.³¹ Det afgørende er således, at afgiveren bevidst har truffet beslutning om at afgive den pågældende erklæring, hvori viljeserklæringen består.³² Derfor vil erklæringer, der er afgivet i søvne, under narkose, som følge af fysisk tvang m.v., ikke kunne karakteriseres som viljeserklæringer.³³

Ifølge *viljeskriteriet* skal erklæringen vise erklæringsgiverens vilje til, at bestemte handlinger skal indtræde med en bestemt virkning (*virkningsviljen*).³⁴ Spørgsmålet er herefter, om der sigtes til afgiverens subjektive vilje til virkningen (*subjektiv virkningsvilje*), eller om det er erklæringens objektive egnethed til at give indtryk af erklæringsafgiverens vilje til en bestemt virkning (*objektiv virkningsvilje*). Med udgangspunkt i AFTL § 28, kan det afvises, at den subjektive virkningsvilje er afgørende. Dette følger af, at der efter bestemmelsen begrebsmæssigt er tale om en viljeserklæring, selv om erklæringen fremkaldes ved voldelig kompulsiv tvang, og dermed uden at udstederen havde subjektiv virkningsvilje. Der sigtes således til den objektive virkningsvilje, hvorfor det afgørende bliver, om erklæringen ud fra objektive betragtninger er egnet til at give indtryk af erklæringsafgiverens vilje til, at en bestemt virkning skal indtræde.³⁵

Det kan herefter konkluderes, at en viljeserklæring er defineret som en erklæring, der afgives dispositivt ved tilkendegivelse³⁶ eller adfærd,³⁷ og som er objektivt egnet til at skabe berettigede forventninger hos modtageren om, at det er afgiverens vilje, at visse virkninger skal indtræde, eller handlinger foretages.

Det skal afslutningsvist bemærkes, at viljeserklæringsbegrebet underinddeles i *retshandler*, dvs. retsstiftende viljeserklæringer, og *andre viljeserklæringer*, dvs. ikke retsstiftende viljeserklæringer. Eftersom emnet for denne afhandling er tilbud, der pr. definition er retsstiftende, vil alene retshandler være genstand for behandling i det følgende.³⁸

---

²⁹Udkast s. 64.

³⁰Udsen i TfR 2006.104 (107), Hansen/Ulfbeck (2014) s. 21.

³¹Udsen i TfR 2006.104 (107), Stang (1935) s. 209 f.

³²Stang (1935) s. 209.

³³Udkast s. 66, Ibid s. 209.

³⁴I dele af litteraturen tales der alene om retsvirkningsvilje, men eftersom det ikke er alle viljeserklæringer, der tilsigter at skabe retsvirkninger, anvendes i denne afhandling begrebet *virkningsviljen*.

³⁵Udsen i TfR 2006.104 (107 f.), Andersen (2021) s. 83, Ravnkilde (2013) s. 16.

³⁶Enten mundtlig eller skriftlig.

³⁷Enten tegn eller anden adfærd.

³⁸Se Pedersen/Ørgaard (2020) s. 31.

3.1.1.2. Retshandel

Retshandelsbegrebet er, tilsvarende viljeserklæringsbegrebet, hverken defineret i AFTL eller dennes forarbejder. Tværtimod fremgår det direkte af AFTL's forarbejder, at disse "[...] *henholder sig til den almindelige Opfattelse af Retshandelen som den Viljeserklæring, der gaar ud paa at stifte, forandre eller ophæve Ret*".³⁹ Denne almindelige opfattelse af retshandelsbegrebet har ligget fast, siden *Jul. Lassen* definerede dette som:

*"Den private Viljeserklæring, som efter sit Indhold gaar ud paa at stifte, forandre eller ophæve Ret, og som derfor har den af Indholdet angivne Retsvirkning, forsaavidt ikke særlige omstændigheder foreligge"*⁴⁰

Definitionen nyder bred tilslutning i den juridiske litteratur, og må derfor betragtes som nutidens almindelige opfattelse.⁴¹ Det kan derfor konkluderes, at en erklæring skal opfylde tre krav for at kunne karakteriseres som en retshandel. *For det første* skal der være tale om en viljeserklæring, jf. definitionen heraf i afsnit 3.1.1.1. *For det andet* skal denne viljeserklæring være privat, dvs. afgivet i privatretlige forhold.⁴² *Afslutningsvist* skal viljeserklæringen gå ud på at skabe retsvirkninger i form af at stifte, forandre eller ophæve ret.

3.1.1.3. Løfte og tilbud

Et løfte karakteriseres som en retshandel, der afgives med det formål at lægge retlige bånd på afgiveren.⁴³ Om løftet har et sådant forpligtende indhold, afgøres efter de almindelige regler om fortolkning og udfyldning.⁴⁴ Løftebegreber dækker over tilbud, accept, gaveløfter m.fl., hvorfor tilbud betragtes som en underkategori til løftet. Et tilbud defineres således som et løfte, der kræver accept, for at det forpligter tilbudsgiveren til opfyldelse, og tilbud taber derfor sin retsvirkning, hvis der ikke foreligger en rettidig og overensstemmende accept, jf. AFTL §§ 1-9.⁴⁵

Det er alene de overordnede definatoriske kendetegn, der er adresseret i dette afsnit, eftersom tilbudskriterierne og dermed løftekriterierne er genstand for omfattende behandling nedenfor i afsnit 3.1.2.

3.1.2. *Tilbuddets karakteristika efter AFTL*

Eftersom tilbudskriterierne ikke er direkte fastsat i AFTL, skal disse udledes ved fortolkning af loven, forarbejderne og retspraksis. I denne fortolkning er enkelte uddrag fra forarbejderne væsentlige i relation til flere tilbudskriterier, hvorfor disse uddrag skal forelægges på dette sted.

Det følger således af forarbejderne, at de ikke indeholder "[...] *almindelig Bestemmelse af Tilbudets Begreb*", men derimod "[...] *henholder sig til den almindelige Forstaaelse af Tilbudet [...]*".⁴⁶ Forarbejderne fremhæver i den forbindelse, at et tilbud ifølge den almindelige forståelse er:

*"[s]elve den Erklæring, hvorved nogen paatager sig en Pligt, afhænder eller opgiver en Ret eller iøvrigt paalægger sig et retligt Baand"*⁴⁷ og "[...] *en Erklæring, der maa antages endelig at tilsigte at binde den erklærende; en Forudsætning for, at dette kan antages, maa det være, at*

³⁹Udkast s. 64.

⁴⁰*Lassen* (1904) s. 166.

⁴¹*Hansen/Ulfbeck* (2014) s. 21 n. 39, *Ussing* (1950) s. 3.

⁴²*Kruse* (1943) s. 184.

⁴³*Jørgensen* (1971) s. 67, *Ussing* (1950) s. 32.

⁴⁴*Ussing* (1950) s. 32.

⁴⁵*Andersen/Madsen* (2022) s. 35, *ibid* s. 29, *Karstoft* (2004) s. 35.

⁴⁶Udkast s. 17.

⁴⁷*Ibid* s. 17.

den indeholder fornøden Specialisering af Ydelsesgestanden i Henseende til Beskaffenhed og Mængde.”⁴⁸

De enkelte tilbudskriterier efter AFTL skal herefter behandles i separate afsnit, der bl.a. tager udgangspunkt i de forelagte uddrag.

3.1.2.1. Retsvirkningskriteriet

Det første kriterie kan udledes af forarbejderne til AFTL, hvorefter et tilbud er en erklæring, hvorved afgiveren ”[...] *paatager sig en Pligt, afhænder eller opgiver en Ret eller i øvrigt paalægger sig et retlige bånd [...]*”.⁴⁹ Der gælder således et *retsvirkningskriterie*, der indebærer, at en erklæring skal have et sådant indhold, at der er grund til at lade den få retsvirkninger. Erklæringen skal med andre ord tage sigte på at skabe retsvirkninger, dvs. stifte, forandre eller ophæve ret. Af den grund vil erklæringer, der alene er moralsk forpligtende, ikke kunne karakteriseres som tilbud.⁵⁰ Retsvirkningskriteriet kan tillige udledes af, at tilbudsbegrebet er en delmængde af retshandelsbegrebet, der netop er karakteriseret ved at stifte, forandre eller ophæve ret, jf. afsnit 3.1.1.2. Dette er baggrunden for, at dele af litteraturen benævner kriteriet som et krav om retshandelsegenskab.⁵¹

Retsvirkningskriteriet understøttes i retspraksis, hvor det hovedsageligt er afgrænsningen mellem erklæringer, der går ud på at skabe retsvirkninger, og erklæringer der alene indeholder uforbindende oplysninger, der er omdrejningspunktet. Et illustrerende eksempel findes i *U 1944.978 SH*, hvor spørgsmålet var, om en arbejdstager retligt havde krav på gratiale fra sin tidligere arbejdsgiver. Det blev lagt til grund, at der ikke generelt haves et retligt krav på gratiale, hvorfor det afgørende var, om arbejdstageren kunne støtte ret på arbejdsgiverens udsagn om, at arbejdstageren ”*kunde regne med Gratialet, forsaavidt året forløb godt*”. Retten lagde vægt på, at ledelsen på baggrund af erklæringen havde et frit skøn, hvorfor udsagnet blot var en uforbindende oplysning, og dermed ikke et løfte.⁵² Sagen illustrer således, at retsvirkningskriteriet ikke iagttages, hvis løftegiveren står frit, og der således ikke er skabt retsvirkninger som følge af erklæringen.

3.1.2.2. Bestemthedskriteriet

Det andet kriterie kan udledes ved fortolkning af AFTL kap. I, der i relation til aftaleindgåelse er baseret på tilbud og accept-modellen. Efter denne model sluttet aftaler på baggrund af to erklæringer; et tilbud og en overensstemmende accept. Dette indebærer reelt, at tilbuddet skal efterlade tilbudsmodtageren med to valgmuligheder; enten accepteres tilbuddet med den virkning, at der indgås en aftale med tilbuddets indhold, ellers afslås tilbuddet, hvorved der ikke opstår nogen aftaleretlige forpligtelser.⁵³ Der kan på denne baggrund opstilles et *bestemthedskriterie*, hvorefter indholdet af et tilbud skal være tilstrækkeligt bestemt til, at det kan fastslås, hvad der loves, herunder hvilke betingelser, der skal være opfyldt, for at tilbuddet kan gøres gældende.⁵⁴ Dette bestemthedskriterie understøttes af forarbejderne til AFTL, hvoraf det fremgår, at en erklæring skal indeholde ”[...] *fornøden*

---

⁴⁸Ibid s. 18.

⁴⁹Ibid s. 17.

⁵⁰Ussing (1950) s. 37, Iversen (1994) s. 58.

⁵¹Iversen (1994) s. 62.

⁵²Se tillige U 2011.1750 H (hvor meddelelse om pension blev anset som et bindende løfte), U 2008.1722 V (hvorefter Aalborg Kommunes oplysningsskema ikke fandtes at indeholde et bindende løfte) og U 1990.218 H (hvor en meddelelse fandtes at indeholde et løfte, da den tog sigte på at skabe retsvirkninger).

⁵³Andersen/Madsen (2022) s. 35.

⁵⁴Karnovs bemærkninger til AFTL n. 2, Ussing (1950) s. 33, Lassen (1920) s. 147 f., Iversen (1994) s. 58, Karstoft (2004) s. 35.

Specialisering af Ydelsesgenstanden i Henseende til Beskaffenhed og Mængde” for at kunne karakteriseres som et tilbud.⁵⁵ Også i retspraksis anerkendes bestemthedskriteriet, idet en lang række sager viser, at erklæringens indhold skal være tilstrækkeligt bestemt.⁵⁶ Et illustrativt eksempel findes i *U 1972.50 H*, hvor en lejer på alle væsentlige punkter havde accepteret et udkast til en lejekontrakt, der var udarbejdet af udlejers advokat efter stedfundne forhandlinger. Udlejer rejste nogle spørgsmål, der førte til drøftelse, og inden kontrakten blev endeligt underskrevet, indgik udlejer aftale om udlejning til anden side. Da lejeren havde accepteret alle væsentlige punkter i kontraktudkastet, statuerede retten, at ”[...] *der mellem parterne er indgået en aftale af en sådan bestemthed, at der må gives sagsøgerne medhold i deres påstand [...]*”. Sagen viser, at parterne ikke skal være enige om alle aftalepunkter, men derimod alene de væsentligste.

Bestemthedskriteriet er ikke en fast størrelse, idet det varierer på baggrund af en række faktorer. Disse influerende faktorer er bl.a. *aftaletypen*, dvs. om der er tale om en købeaftale, forsikringsaftale, lejeaftale m.v., *løftets karakter*, dvs. hvor byrdefuldt det er for afgiveren, om dennes erklæring anses for et løfte, og *parternes konkrete aftalesituation*, dvs. den vægt parterne tillægger de uafklarede aftalepunkter samt bestemtheden af de allerede fastsatte aftalepunkter.

Den første faktor er *aftaletypen*, der navnlig præger bestemthedskriteriet i to henseender. For det første ved, at de essentielle aftalepunkter er forskellige fra en aftaletype til en anden. Et eksempel herpå er, at leasingperioden typisk vil betegnes som et essentielt aftalepunkt i leasingaftaler, hvorimod det savner mening at tale om i købeaftaler. For det andet er baggrundsretten, dvs. de deklatoriske regler og retsgrundsætninger, der gælder for de enkelte aftaletyper divergerende. Dette har betydning for bestemthedskriteriet, da baggrundsretten kan afhjælpe uklarheder i tilbud, hvilket reelt vil lempe kriteriet.⁵⁷ Dette var f.eks. tilfældet i *U 1919.936 V*, hvor parterne havde indgået en aftale om køb af lam. Køberen gjorde gældende, at handlen ikke var endelig, idet parterne var uenige om leveringsstedet. Retten fandt ikke, at den omstændighed at parterne ikke kunne enes om leveringsstedet efter aftaleindgåelsen, var grund til at træde tilbage fra aftalen. Dette blev begrundet med, at leveringsstedet i mangel af anden aftale måtte fastsættes i overensstemmelse med KBL § 9.⁵⁸

Den anden faktor er løftets karakter, hvis indflydelse på bestemthedskriteriet kan udtrykkes således, at ”[...] *jo mere byrdefuldt det vil være for den erklærende, om hans udsagn anses for et løfte, desto større krav må der stilles til bestemtheden af erklæringen*”.⁵⁹ Det ligger heri, at bestemthedskriteriet skærpes, hvis aftalen er økonomisk betydningsfuld eller teknisk kompliceret, og lempes hvor det modsatte er tilfældet. Et konkret eksempel herpå ses i *TBB 1999.325 V*, der angik leje af et areal på ca. 10 m² af et feriecenter til brug for en pengeautomat. Spørgsmålet i sagen var om de væsentlige vilkår, herunder den præcise placering af det lejede areal, var fastlagt. I sin afgørelse lagde retten bl.a. vægt på, at ”[...] *der var tale om et lejemål, hvis størrelse og funktion giver det en karakter, som vanskeligt kan nødvendiggøre en erhvervslejekontrakt af sædvanligt omfang*” og at arealets placering

---

⁵⁵Udkast s. 17.

⁵⁶Se også *U 2015.507 H* (ingen aftale, da en række vilkår endnu ikke var drøftet), *U 1998.445 H* (udtalelse var for vag og upræcis til at kunne udgøre et løfte) og *U 1946.84 H* (et væsentligt kontrakt punkt var ikke endeligt fastsat, hvorfor parterne ikke havde en aftale). Se desuden *U 1996.259 H*, *U 1981.1014 H*, *U 1937.725 H* og *U 1908.79/2 H*.

⁵⁷*Ussing* (1950) s. 34.

⁵⁸Se også *TBB 2001.387 Ø* (hvor retten fandt, at der var indgået en mundtlig projektaftale, der måtte udfyldes efter principperne i KBL §§ 5 og 6) og *U 2000.2074 V* (hvor retten fandt, at en lejeaftale i mangel af bestemmelser om opsigelsesvarsel måtte udfyldes af lejelovens deklatoriske regler).

⁵⁹*Iversen* (1994) s. 59.

kunne udledes med tilstrækkelig sikkerhed. Derfor fandt retten, at tilbuddet havde "[...] *tilstrækkelig substans til at udgøre en lejeaftale* [...]"⁶⁰

Den sidste faktor er *parternes konkrete aftalesituation*. Af aftalesituationen kan det *for det første* fremgå, at parterne tillægger bestemte aftalepunkter afgørende betydning i relation til den konkrete aftale. Dette vil indebære, at parterne skal opnå enighed om disse aftalepunkter, før bestemthedskriteriet er iagttaget.⁶¹ Et eksempel herpå ses i *U 1932.1067 H*, hvor det kunne udledes af parternes forhandlinger, at betalings- og leveringsvilkår var væsentlige aftalepunkter. Eftersom parterne ikke senere opnåede enighed om disse punkter, fandt retten, at der ikke var indgået en aftale. Det er *for det andet* et udslag af denne faktor, at bestemtheden af de allerede fastsatte aftalepunkter indgår i bedømmelsen af, om bestemthedskriteriet er mødt. Derfor vil en manglende fastsættelse eller konkret uklarhed vedrørende et givent aftalepunkt, efter omstændighederne kunne opvejes af klarhed i relation til andre aftalepunkter.⁶²

Det kan konkluderes, at bestemthedskriteriets variable natur medfører, at der ikke kan opstilles et minimum af aftalepunkter, som i alle tilfælde vil opfylde bestemthedskriteriet.⁶³

3.1.2.3. Viljeskriteriet

Det tredje kriterie er *viljeskriteriet*, der består af *byrde-, beslutnings- og tilkendegivelseskriteriet*. Sammenslutningen af disse tre kriterier er foretaget, da de har det grundlæggende fællestræk, at de relaterer sig til tilbudsgiverens vilje. Herudover er det en systematisering, der er formålstjenlig i relation til den komparative analyse, idet kravene til tilbudsgiverens vilje tilsvarende opstilles i et enkelt kriterie efter CISG.

Da fortolkning af tilbudsgiverens vilje er grundlæggende i vurderingen af om byrde-, beslutnings- og tilkendegivelseskriteriet er iagttaget, skal der forud for behandlingen af disse kriterier, summarisk redegøres for AFTL's principper om aftalefortolkning. Efter AFTL tages der udgangspunkt i en subjektiv aftalefortolkning, hvorefter parternes fælles opfattelse lægges til grund, hvor denne kan udledes.⁶⁴ I relation til tilbud foreligger der en sådan fælles opfattelse, hvor tilbudsgiverens hensigt med tilbuddet stemmer overens med tilbudsmotagerens opfattelse af tilbuddet.⁶⁵ Hvis der ikke kan føres bevis for, at der forelå en sådan fælles opfattelse, skal der foretages en objektiv aftalefortolkning. Herefter lægges den opfattelse "*fornuftige og retsindige parter*" ville have haft i samme situation til grund.⁶⁶

Byrdekriteriet

Ifølge forarbejderne til AFTL, skal et tilbud "[...] *tilsigte at binde den erklærende* [...]", derved at afgiveren ved tilbuddet "[...] *paatager sig* [...]" en pligt, afhænder eller opgiver en ret eller i øvrigt pålægger sig retlige bånd ved erklæringen.⁶⁷ Dette danner grundlag for at opstille *byrdekriteriet*,

---

⁶⁰Se også *U 2021.631 V* (angik en "*ikke ukompliceret handel*" og en "*betydelig købesum*"), *U 1998.259 H* (hvor en entrepriseaftale der "*angik et betydeligt beløb*") og *U 1989.435 H* (ikke indgået aftale om et "*kompliceret lejemål*", hvor en "*række væsentlige spørgsmål, herunder [...] adskillige kompliceret tekniske problemer*" var uafklaret).

⁶¹*Andersen/Madsen* (2022) s. 359.

⁶²Og vice versa.

⁶³*Iversen* (1994) s. 59.

⁶⁴Se *U 2005.817 Ø*, *U 2003.59 H*, *U 1997.1297 Ø*, *U 1996.1298 H*, *Andersen* (2021) s. 355 f., *Jørgensen* (1971) s. 179 f., *Andersen/Madsen* (2022) s. 355 ff., *Pedersen/Ørgaard* (2020) s. 229 ff., *Ussing* (1950) s. 422 ff.

⁶⁵*Ussing* (1950) s. 422 ff.

⁶⁶*Ibid* s. 436 f. og *Andersen* (2021) s. 357.

⁶⁷Udkast s. 17.

hvorefter der skal foreligge en erklæring, hvis formål er at pålægge afgiveren en forpligtelse.⁶⁸ Afgiveren skal således ved erklæringen påtage sig en byrde, der eksempelvis kan gå ud på at levere en vare eller en tjenesteydelse, betale en købesum, udleje en genstand m.v.

En erklæring er *bebyrdende* i kriteriets forstand, når afgiveren efter afgivelsen af erklæringen ikke længere står frit, dvs. hvor afgiveren er forpligtet. I *U 1995.192/2 H* var et af omdrejningspunkterne, om et finansieringsselskab var forpligtet eller stod fri efter afgivelsen af en erklæring rettet til en sælger. I sagen optog køberen et lån hos et finansieringsselskab gennem sælgeren. Spørgsmålet var, om lånet var ydet til køberen på grundlag af en aftale mellem finansieringsselskabet og sælgeren i henhold til KAL § 4, nr. 15, litra b, med den følge at køberen kunne rejse sit mangelskrav overfor finansieringsselskabet, jf. KAL § 33, stk. 3. Retten fandt, at lånet var indrømmet køberen på grundlag af en aftale mellem sælgeren og finansieringsselskabet, og udtalte i den forbindelse, at:

”[...] [s]elv om Unifinans forbeholdt sig ret til at afslå låneansøgninger på grundlag af en kreditvurdering, som blev foretaget efter kriterier fastsat af finansieringsselskabet selv, må denne tilkendegivelse anses for at være et løfte, som forretningen [sælgeren] kunne benytte over for sine kunder [herunder køberen], og som finansieringsselskabet i forhold til forretningen ikke vilkårligt kunne undlade at opfylde.”

Byrdekriteriet var således opfyldt i sagen, da finansieringsselskabet ved erklæringen havde påtaget sig en byrde, og derfor ikke længere stod fri efter afgivelsen.

Det kan diskuteres om byrdekriteriet er iagttaget, hvor erklæringsgiveren forbeholder sig en genkaldelsesret, dvs. en ret til at trække tilbuddet tilbage. Spørgsmålet er ikke direkte adresseret i AFTL eller dennes forarbejder, men det synes at være den naturlige forståelse af AFTL §§ 1 og 7, at tilbuds-erklæringen skal være uigenkaldelig for at have løftevirkninger.⁶⁹ Det følger imidlertid af retspraksis, at en viljeserklæring kan udgøre et tilbud, selv om tilbudsgiveren tager forbehold om begrænset genkaldelsesret, jf. bl.a. *U 1967.786 H*. I sagen havde en betonelementfabrik afgivet et tilbud til en entreprenørforening til brug for dennes indgivelse af tilbud som hovedentreprenør. I betonelementfabrikkens tilbud optrådte et sålydende forbehold: ”Opgivne leveringstider gælder med forbehold overfor andre ordrer, der indkommer inden accept”. Højesterets flertal fandt ikke, at dette forbehold om mellemsalg fratog erklæringen sin egenskab af løfte.⁷⁰ Der tillades altså forbehold om begrænset genkaldelsesret, hvilket er begrundet i, at tilbudsgiveren ikke herved står ganske frit. Hvis en erklæring i stedet tager forbehold om fri genkaldelse, står det derimod klart, at der ikke pålægges afgiveren nogen byrde, og at der derfor ikke foreligger et tilbud. *Ussing* sammenligner et sådant forbehold om fri genkaldelse med at sige ”*jeg vil, dersom jeg vil*”, hvilket oplagt ikke er et løfte.⁷¹

Beslutningskriteriet

Efter forarbejderne til AFTL skal en erklæring antages ”[...] *endelig at tilsigte at binde den erklærende* [...]” for at kunne karakteriseres som et tilbud.⁷² Der kan på denne baggrund opstilles et *beslutningskriterie*, hvorefter viljeserklæringen skal være udtryk for afgiverens endelige beslutning om at forpligte sig.⁷³ Det er indeholdt i beslutningskriteriet, at en erklæring, der kræver svar fra modtageren, alene kan karakteriseres som et tilbud, hvis modtagerens accept er tilstrækkelig til at slutte en

⁶⁸*Iversen* (1994) s. 58, *Jørgensen* (1971) s. 67, *Lassen* (1920) s. 37.

⁶⁹*Jørgensen* (1971) s. 67.

⁷⁰Omtalt i *ibid* s. 67 n. 14.

⁷¹*Ussing* (1950) s. 33 n. 13.

⁷²Udkast s. 18.

⁷³*Ussing* (1950) s. 34.

aftale.⁷⁴ Hvis erklæringsmodtagerens svar på erklæringen derimod kræver erklæringsgiverens antagelse, er beslutningskriteriet ikke opfyldt, hvorfor det i stedet karakteriseres som en opfordring til at gøre tilbud. Det er således en væsentlig indikation på, at beslutningskriteriet er iagttaget, hvis en aftale kan bringes i stand ved erklæringsmodtagerens tilkendegivelse af et simpelt ”ja”.⁷⁵

Det skal overvejes, om beslutningskriteriet er iagttaget, hvor der gennem forhandling er opnået enighed om visse aftalepunkter, mens andre er henskudt til senere fastsættelse. Ifølge retspraksis og -litteratur er udgangspunktet, at de aftalepunkter, der er opnået enighed om, først bliver forpligtende, hvis der tillige er opnået enighed om de henskudte punkter.⁷⁶ Dette udgangspunkt illustreres bl.a. af *U 1954.606 SH*, hvor sælgeren ifølge en foreløbig aftale skulle foretage visse undersøgelser, og meddele køberen resultatet, hvorefter en detaljeret kontrakt skulle udfærdiges. Eftersom sælgeren ikke vendte tilbage med et resultat, fandt retten, at der ikke var indgået en endelig kontrakt. Afgørelsen er således udslag af, at parterne ikke opnåede aftale om et henskudt aftalepunkt.

Der gælder en undtagelse til dette udgangspunkt, hvor de aftalepunkter parterne har opnået enighed om, er aftalens hovedpunkter. I dette tilfælde vil parterne almindeligvis være bundet af aftalen, selv om visse aftalepunkter er henskudt til senere fastsættelse. Hvis der ikke opnås enighed om de henskudte aftalepunkter, må disse enten afgøres efter udfyldende regler eller bortfalde.⁷⁷ Et eksempel herpå ses i *U 1964.578 H*, der angik en ansættelsesaftale indgået mellem person (A) og virksomhed (B). Få dage efter A modtog det endelige kontraktudkast, blev A opsagt. Selv om forhandlingerne af den endelige affattelse af kontrakten ikke var afsluttet ved A's tiltrædelse, lagde retten til grund, at der var indgået en bindende aftale om hovedpunkterne, herunder om et gensidigt opsigelsesvarsel på seks måneder og om at funktionærloven skulle gælde. De henskudte aftalepunkter blev herefter fastsat efter de udfyldende regler i funktionærloven. Afgørelsen understreger således, at når hovedpunkterne er vedtaget, bliver parterne ofte bundet uanset, at visse henskudte detaljer ikke er endeligt fastsatte.⁷⁸

Tilkendegivelseskriteriet

Det følger af forarbejderne til AFTL, at et tilbud er ”[...] selve den erklæring, hvorved nogen paatager sig [...]” en retlige byrde.⁷⁹ Heraf kan der udledes et *tilkendegivelseskriterie*, som indebærer, at det skal være afgiverens hensigt at forpligte sig ved selve erklæringen.⁸⁰ Det afgørende er, at modtageren af erklæringen har en berettiget forventning om, at afgiveren har rettet erklæringen til denne med hensigt om at forpligte sig.⁸¹ Det følger heraf, at tilkendegivelseskriteriet almindeligvis ikke vil være iagttaget, hvis en erklæring, der udtrykker afgiverens, A's, beslutning om at forpligte sig over for B afgives til en tredjemand, C. Herimod vil en sådan erklæring almindeligvis opfylde tilkendegivelseskriteriet, hvis den afgives til den person, der skal vinde ret ved erklæringen eller en af denne bemyndiget. I retspraksis er kriteriet bl.a. tillagt betydning i *U 2001.60 H*, hvor en skatteyder ikke kunne støtte ret på et notat som statsskattedirektoratet havde stilet til amtsskatteinspektorerne. Højesterets flertal lagde vægt på, at der ikke var tale om ”[...] en tilkendegivelse stilet til Leif Rygaard Thomsen

⁷⁴Ibid s. 34.

⁷⁵Karnovs bemærkninger til AFTL n. 2.

⁷⁶Se *U 1932.1067 H* (det fremgik af slutsedlen, at ”*Betaling og levering efter nærmere aftale*”, hvilket ifølge retten var væsentlige punkter, der medførte at slutsedlen ikke var retligt bindende), *U 1923.797 H*, *Ussing* (1950) s. 35, *Jørgensen* (1971) s. 69.

⁷⁷*Ussing* (1950) s. 35, *Jørgensen* (1971) s. 69.

⁷⁸Se *U 1928.459 H* (hvor en aftale om salg af en lod jord var kommet i stand selv om servitutterne ikke var aftalt i enkeltheder).

⁷⁹Udkast s. 17.

⁸⁰*Ussing* (1950) s. 37.

⁸¹Ibid s. 37.

[skatteyderen] eller overhovedet om en tilkendegivelse stilet til en skatteyder [...]”. Der var således ikke tale om et løfte, da skatteyderen ikke berettiget kunne forvente, at det var statsskattedirektoratets hensigt at forpligte sig over for skatteyderen ved selve erklæringen.

3.1.2.4. Kundskabskriteriet

Det fjerde tilbudskriterie udspringer af, at en erklæring først bliver til et tilbud ved dets afgivelse, hvilket af *Ussing* udtrykkes således, at ”[d]er er intet lovet, før Løfteerklæringen er afgivet af Løftegiveren”.⁸² Indtil afgivelsen af erklæringen mangler i almindelighed tilbudsgiverens endelige beslutning om at afsende – og dermed forpligtes af – tilbuddet. Det der går forud for afgivelsen vil derfor normalt betragtes som forberedelser, der ikke tilsigter at forpligte tilbudsgiveren.⁸³ Af den grund vil en person, der tilfældigvis opnår kendskab til en endnu ikke afgivet tilbudserklæring, der tilsiger denne noget, ikke kunne støtte ret på erklæringens indhold.

Uanset at erklæringen teoretisk set kan karakteriseres som et tilbud fra afgivelsestidspunktet, vil afgivelsen almindeligvis ikke være tilstrækkelig til at hidføre retsvirkninger efter tilbuddets indhold. Dette kræver derimod, at tilbuddet er kommet til tilbudsmotagerens kundskab, idet tilbuddets retsvirkninger indtil kundskabstidspunkt kan standses eller tilbagekaldes, jf. AFTL § 7.⁸⁴ Det skal bemærkes, at den beskedne tilbagekaldelsesadgang, der følger af princippet i AFTL § 39, 2. pkt., relaterer sig til tilbagekaldelse efter tilbuds virkningstidspunkt, hvorfor bestemmelsen ikke påvirker, hvornår tilbud kan skabe retsvirkninger.

På denne baggrund kan der opstilles et *kundskabskriterie*, hvorefter et tilbud skal være kommet til tilbudsmotagerens kundskab for at være virksomt. Dette kriterie understøttes tillige af forarbejderne, hvoraf det fremgår, at et tilbud alene binder tilbudsgiveren, hvis ”[...] det kommer til den anden Parts Kundskab, saa at det f. Eks. bliver uden Betydning, hvis det gaar tabt undervejs til Adressaten [...]”.⁸⁵

3.1.2.5. Identifikationskriteriet

Det femte og sidste kriterie er *identifikationskriteriet*, hvorefter tilbudsgiveren og -modtageren skal kunne identificeres på baggrund af tilbuddet eller omstændighederne i øvrigt. I praksis vil dette kriterie sjældent give anledning til vanskeligheder, da både afgiver og modtager almindeligvis kan identificeres på baggrund af erklæringen.

Identifikationskriteriet har hovedsageligt praktisk betydning i relation til afgrænsningen mellem tilbud og opfordringer til at gøre tilbud. Ifølge kriteriet skal en erklæring således som udgangspunkt være rettet mod en eller flere bestemte adressater, for at kunne karakteriseres som et tilbud. Hvis erklæringen derimod er rettet mod en ubestemt kreds af adressater, vil den som hovedregel karakteriseres som en opfordring til at gøre tilbud. Denne afgrænsning har givet anledning til vanskeligheder i visse grænsetilfælde, der herefter summarisk skal opremses. Et grænsetilfælde er udstillinger af prismærkede varer, der ifølge *U 1985.877 H* skal betragtes som tilbud.⁸⁶ Det samme gælder som udgangspunkt prisangivelser i egentlige internetbutikker.⁸⁷ Derimod vil auktionsopråb samt annoncer, prislister, kataloger og lignende som udgangspunkt anses som opfordringer til at gøre tilbud.⁸⁸

---

⁸²Ibid s. 38.

⁸³Ibid s. 38 f.

⁸⁴Ibid s. 45 f.

⁸⁵Udkast s. 17.

⁸⁶U 1991.43 H (hvor sagens afgørelse blev lagt til grund), *Mols/Riis/Munch* i U 1986B.43 (43), *Andersen/Madsen* (2022) s. 54, *Andersen* (2021) s. 197 f.

⁸⁷*Andersen/Madsen* (2022) s. 55, *Andersen* (2021) s. 199 f., *Pedersen/Ørgaard* (2020) s. 58.

⁸⁸*Jørgensen* (1971) s. 71, *Andersen/Madsen* (2022) s. 55.

3.2. Tilbudskriterierne efter CISG

Reglerne om aftaleindgåelse efter CISG findes i del II, hvoraf art. 14-17, direkte omhandler tilbuddet. Disse regler skal ses i sammenhæng med andre dele af konventionen, herunder særligt art. 6, 8, 9 og 55, der handler om hhv. fravigelse af konventionen, fortolkning af erklæringer og adfærd, betydningen af praksis og sædvaner samt afhjælpning af manglende prisfastsættelser i gyldige aftaler.

Den væsentligste bestemmelse for analysen af, hvilket tilbudskriterier, der gælder efter CISG, findes i art. 14. Bestemmelsen opstiller tre akkumulative kriterier, der i udgangspunktet skal iagttages for, at en erklæring kan karakteriseres som et tilbud i CISG's forstand.⁸⁹ Det første kriterie er, at erklæringen skal være tilstrækkeligt bestemt (*bestemthedskriteriet*). Det andet kriterie er, at erklæringen skal vise tilbudsgiverens vilje til at blive forpligtet (*viljeskriteriet*). Herudover skal erklæringen være rettet til en eller flere bestemt personer (*identifikationskriteriet*). Slutteligt kan der udledes et fjerde kriterie af CISG art. 15(1) smh. m. art. 24, hvorefter et tilbud skal være kommet frem for at få virkning (*fremkomstskriteriet*). Det nærmere indhold af disse kriterier er herefter genstand for behandling.

3.2.1. *Bestemthedskriteriet*

Der gælder for det første et *bestemthedskriterie*, hvorefter en erklæring alene kan karakteriseres som et tilbud i CISG art. 14's forstand, hvis dets indhold er ”*tilstrækkeligt bestemt*”. Dette indebærer, at tilbudsgiverens erklæring skal indeholde de essentielle aftalepunkter, således at en overensstemmende accept fra tilbudsmottageren skaber en endelig aftale, der kan håndhæves ved domstolene.⁹⁰

De aftalepunkter, der generelt anses som essentielle oplystes i art. 14(1), 2. pkt., hvorefter ”*[e]t forslag er tilstrækkeligt bestemt, hvis det angiver den vare, som det angår, og udtrykkeligt eller stiltiende fastsætter eller angiver, hvordan varens mængde og pris skal fastsættes*”. Det følger heraf, at en erklæring alene kan karakteriseres som et tilbud i CISG's forstand, hvis det på tilstrækkeligvis angiver varen, mængden og prisen. Foruden disse tre aftalepunkter kan det følge af det konkrete aftaleforhold, herunder af aftale, parternes forhandlinger eller tidligere samhandel mellem parterne, at øvrige aftalepunkter anses som essentielle, og derfor ligeledes skal være indeholdt i tilbuddet.⁹¹

Retsvirkningen af, at et eller flere af de essentielle aftalepunkter ikke er tilstrækkeligt angivet i erklæringen er, at denne ikke kan karakteriseres som et tilbud i art. 14's forstand, og derfor i udgangspunktet er uforbindende. Dette var f.eks. tilfældet i *CIETAC 25. dec. 1998*, hvor én og samme erklæring omtalte to forskellige salgsgenstande uden at præcisere, hvilken af de to salgsgenstande, der ville være omfattet af aftalen i tilfælde af accept. Salgsgenstanden var således ikke tilstrækkeligt bestemt, hvorfor der ikke forelå et tilbud.

I det følgende skal det undersøges, hvordan varen, mængden og prisen, skal fastsættes for at opfylde bestemthedskriteriet.

3.2.1.1. Varen

Det følger af CISG art. 14(1), at varen enten udtrykkeligt eller stiltiende skal angives i erklæringen for, at denne kan karakteriseres som et tilbud.⁹² Det følger derimod ikke af bestemmelsen, hvilke konkrete oplysninger om varen, der kræves indeholdt i erklæringen, hvorfor dette er omdrejningspunktet i det følgende.

⁸⁹Gomard/Henschel (2014) s. 129.

⁹⁰Huber/Mullis (2007) s. 72, Schroeter i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 269 rn. 2, Steensgaard (2010) s. 81.

⁹¹Schroeter i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 271 rn. 5, Eörsi i *Bianca/Bonell* (1987) s. 138, Huber/Mullis (2007) s. 72.

⁹²OGH 10. nov. 1994, Ferrari i *Kröll* (2011) s. 225 rn. 21, Huber/Mullis (2007) s. 73.

Det kan indledningsvist fastslås, at en angivelse kan være tilstrækkeligt bestemt, hvad end den er individuelt (specifik vare) eller generisk bestemt (varens art), idet varen ifølge begge angivelsesmåder er identificerbar.⁹³ For så vidt angår varens egenskaber, herunder f.eks. varens dimensioner, farve og funktioner, kan det fastslås, at det ikke er et generelt krav, at samtlige egenskaber ved varen fremgår af erklæringen.⁹⁴ Dette underbygges af CISG art. 65, der vedrører sælgerens rettigheder ved køberens manglende fastsættelse af varens egenskaber. Denne bestemmelse forudsætter således, at aftaler kan indgås, selv om visse egenskaber ikke er fastsat. Dette finder tillige støtte i retspraksis, hvilket *CIETAC 23. april 1997* tjener som et eksempel på. Sagen angik en købeaftale vedrørende 200 biler af bestemt mærke, model og årgang. På tidspunktet for aftalens indgåelse var bilernes farve og udstyr ikke specificeret, hvorfor disse egenskaber skulle bestemmes efterfølgende. Tribunalen fandt, at tilbuddet var tilstrækkeligt bestemt efter art. 14, selv om visse egenskaber var uspecificerede, hvorfor der forelå en aftale.⁹⁵ Konkluderende stilles der ikke krav om, at alle varens egenskaber er fastsat i tilbuddet.

Varens kvalitet er en egenskab, der giver anledning til særlige bemærkninger. I overensstemmelse med ovennævnte, stilles der i udgangspunktet ikke krav om, at kvaliteten er angivet i tilbuddet. Dette udgangspunkt må dog fraviges, hvor en vare kan fås i flere forskellige kvaliteter og varianter.⁹⁶ Et eksempel herpå ses i *OLG Frankfurt am Main 31. marts 1995*, hvor spørgsmålet var, om der var indgået en aftale mellem en tysk sælger og en italiensk køber. Salgsstanden var reagensglas, der var tilgængelige i forskellige kvaliteter og varianter. Retten fandt, at parterne ikke havde indgået en aftale, idet den præcise kvalitet – og dermed type af reagensglas – ikke kunne udledes af parternes kommunikation. Sagen er udtryk for, at den præcise vare eller varetype tilbuddet angår, skal kunne udledes med tilstrækkelig sikkerhed.⁹⁷ Derfor vil den påkrævede grad af bestemthed afhænge af sagens konkrete omstændigheder, herunder om varen er tilgængelig i forskellige kvaliteter og varianter.

3.2.1.2. Mængden og prisen

Efter ordlyden af CISG art. 14(1) er en erklæring tilstrækkeligt bestemt, hvis den "[...] udtrykkeligt eller stiltiende fastsætter eller angiver, hvordan varens mængde og pris skal fastsættes". Det følger heraf, at mængden og prisen overordnet kan angives på tre forskellige måder.

Den første måde er ved *udtrykkelig fastsættelse*. Dette indebærer almindeligvis, at erklæringen fastsætter mængden til et bestemt antal enheder af varen, og prisen til et bestemt pengebeløb i en specifik valuta.⁹⁸ Som eksempler på udtrykkelige fastsættelser kan nævnes: "20 truck loads of tomato concentrate",⁹⁹ "3,400 pieces of screws",¹⁰⁰ "12.133,00 DM"¹⁰¹ m.v.

Den anden måde er ved *stiltiende fastsættelse*, hvorved mængden og prisen ikke direkte fremgår af tilbuddet, men derimod kan udledes på baggrund af en fortolkning af tilbuddet og dets ydre omstæn-

⁹³Schroeter i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 272 rn. 8, Ferrari i *Kröll* (2011) s. 226 rn. 22.

⁹⁴Ferrari i *Kröll* (2011) s. 226 rn. 23.

⁹⁵Se også *OLG Dresden 30. nov. 2010* (hvor en aftale var indgået, uanset at tilbuddet lagde op til yderligere diskussioner angående størrelsen).

⁹⁶Huber/Mullis (2007) s. 72.

⁹⁷Se i samme retning *OGH 20. marts 1997* (en erklæring om "P 205 52 per cent +/- 1 per cent, min 51 per cent" var tilstrækkeligt bestemt) og *OGH 10. nov. 1994* (en erklæring om "[...] chinchilla pelts of middle or better quality [...]") var tilstrækkeligt bestemt fsva. kvaliteten af salgsgenstandene).

⁹⁸Schroeter i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 273 rn. 9.

⁹⁹*OLG Hamburg 4. juli 1997*.

¹⁰⁰*OLG Frankfurt am Main 4. marts 1994*.

¹⁰¹*LG Karlsruhe 15. nov. 1998*.

digheder. Disse omstændigheder kan bl.a. være mundtlige tilkendegivelser, praksis skabt mellem parterne, branchekutymen, parternes efterfølgende adfærd eller en henvisning til en allerede indgået rammeaftale.¹⁰² Et eksempel på en stiltiende fastsættelse ses i *D.C. S.D.N.Y. 10. maj 2002*, hvor retten fandt, at ”*commercial quantities of clathrate*” var en stiltiende angivelse af mængden, der var tilstrækkelig bestemt som følge af en kutyme i branchen. Et andet eksempel er *CA de Colmar 12. juni 2001*, hvor der var aftalt en mængde på mindst 20.000 krumtaphuse over en periode på otte år. Den konkrete fastsættelse af mængden skulle herefter ske på baggrund af en af køberens kunders behov. Dette var således en stiltiende fastsættelse af mængden, idet denne kunne udledes på baggrund af en ydre omstændighed i form af kundens behov.¹⁰³

Afslutningsvist kan erklæringen angive *fastsættelsesmåden* for mængden og prisen, hvilket indebærer, at disse skal være bestemmelige på baggrund af erklæringens henvisning til visse faktorer. Disse faktorer kan *for det første* foreligge på tidspunktet for tilbuddets afgivelse, hvorved den nærmere bestemmelse af mængden og prisen er et spørgsmål om fortolkning eller indarbejdelse af de pågældende faktorer i tilbuddet. Et eksempel herpå er *OLG Rostock 10. okt. 2001*, hvor prisen var angivet ved henvisning til sælgerens prisliste, der havde været anvendt i adskillige tidligere transaktioner. Retten fandt, at dette var tilstrækkeligt bestemt. Herudover kan faktorerne *for det andet* opstå efter aftaleindgåelsen, hvilket ligeledes er tilstrækkeligt bestemt i art. 14's forstand. Det er f.eks. tilfældet, hvor mængden er fastsat til hele sælgerens produktion i et givent år, alt hvad sælgeren har til rådighed, alt hvad køberen har behov for i en afgrænset periode eller til markedsprisen på leveringstidspunktet.¹⁰⁴ I retspraksis optræder en sådan fastsættelse bl.a. i *OLG Brandenburg 3. juli 2014*, hvor retten fandt det tilstrækkeligt bestemt, at mængden var fastsat til alle afgrøder fra et bestemt stykke land på 10 hektarer. Tilsvarende var det tilstrækkeligt bestemt i *OLG München 19. okt. 2006*, at prisen var angivet som ”[...] *the current list price on the day of delivery* [...]”.¹⁰⁵

3.2.1.3. Er pris essentialia negotii¹⁰⁶ efter CISG?

I relation til bestemthedskriteriet skal den nærmere udstrækning af kravet om prisbestemthed i CISG art. 14(1) tillige analyseres. Formålet med analysen er at udlede retsvirkningen af en manglende prisfastsættelse i en erklæring, der i øvrigt opfylder tilbudskriterierne.

I den henseende er det afgørende at afdække forholdet mellem CISG art. 14 og 55, eftersom begge bestemmelser synes at regulere spørgsmålet. På den ene side følger det af art. 14(1), at en erklæring ikke kan karakteriseres som et tilbud uden en tilstrækkeligt bestemt pris. På den anden side kan en manglende prisfastsættelse i en gyldig aftale afhjælpes efter art. 55. Der er således umiddelbart en inkonsistens mellem bestemmelserne derved, at art. 55 både kræver, at der ikke er fastsat en pris, og samtidig at der foreligger en gyldig aftale, hvilket ifølge dele af retslitteraturen forudsætter en prisfastsættelse efter art. 14(1). Denne umiddelbare inkonsistens er årsagen til, at der foreligger uenighed om, hvordan forholdet mellem art. 14(1) og 55 skal forstås. Uenigheden herskede allerede på Wien-

¹⁰²Schroeter i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 272 f. rn. 8-9.

¹⁰³Se også FB 24. marts 1992 (prisen på varen ansås stiltiende fastsat på baggrund af tidligere kontrakter mellem parterne).

¹⁰⁴Sekretariatskommentaren s. 21, *Gomard/Henschel* (2014) s. 131, *Spagnolo* i *Mankowski* (2018) s. 59 rn. 3, *Fogt* i *DiMatteo* (2014) s. 193.

¹⁰⁵Se tillige CITT 6. okt. 2005 (hvor tribunalen anførte følgende: ”*A contract may be unenforceable if essential terms are omitted. These include such things as price and quantity. However, these terms need not be conclusively settled if the agreement provides a manner for fixing them later*”).

¹⁰⁶*Essentialia negotii* er en betegnelse for de aftalepunkter, parterne som minimum skal være enige om, for at der kan eksistere en aftale.

konferencen i 1980¹⁰⁷ og har sidenhen været genstand for omfattende diskussioner i retslitteraturen. På den baggrund kan det konstateres, at retsstillingen på området endnu er uafklaret.

Forinden afhandlingens selvstændige analyse af spørgsmålet, skal der gøres kritiske bemærkninger om retslitteraturens tilbøjelighed til at fremstille forholdet mellem art. 14 og 55 som et spørgsmål om forrang.¹⁰⁸ Det er forfatterens opfattelse, at en sådan fremstilling afsporer diskussionen fra sin juridiske kerne, idet den negligerer, at bestemmelserne regulerer grundlæggende forskellige situationer, derved at art. 14 angår *tilbud*, mens art. 55 vedrører *aftaler*. Denne forskel indebærer, at konflikten reelt udspiller sig mellem art. 55, der efter sin ordlyd kan afhjælpe en manglende prisaf tale, og den opfattelse – der lægges til grund i dele af retslitteraturen¹⁰⁹ og -praksis¹¹⁰ – at det kan udledes af art. 14(1), at pris er *essentialia negotii* for CISG-aftaler. Det springende punkt er derfor om prisbestemthedskravet i art. 14(1) kan udstrækkes til at være *essentialia negotii* for CISG-aftaler med den virkning, at en aftale ikke kan eksistere uden en tilstrækkelig bestemmelse af prisen.

Denne kritik af forrangssynspunktet understøttes af, at de dele af retslitteraturen, der antager et sådant synspunkt, har vanskeligt ved at opstille en konsekvent argumentation herfor. Med henblik på at illustrere dette, tages der udgangspunkt i *Huber/Mullis* (2011), hvori der argumenteres for, at art. 14(1) har forrang for art. 55, og at prisbestemthedskravet i art. 14(1) kan udstrækkes til at gælde for aftaler.¹¹¹ En konsekvent applikation af dette synspunkt indebærer, at en "aftale" der er indgået efter CISG del II bortfalder, hvis parterne ikke har fastsat en tilstrækkeligt bestemt pris efter art. 14(1). I modsætning hertil konkluderer *Mullis*, at det er "[...] *rather unlikely that a court properly directing itself will conclude that a contract is invalid for failure to fix the price (Art. 14(1) CISG)*".¹¹² Argumentationen er således inkonsekvent, da der på den ene side argumenteres for, at en aftale, der indgås efter reglerne i CISG del II, ikke kan eksistere uden en prisfastsættelse, jf. art. 14's forrang, og på den anden side for, at domstolene vil opretholde en aftale, der ikke indeholder en sådan prisfastsættelse og udfylde den manglende pris, jf. art. 55. I et forsøg på at afværge inkonsekvensen fremhæver *Mullis*, at parterne ofte vil have fraveget prisbestemthedskravet implicit, jf. CISG art. 6. Der er imidlertid navnlig to grunde til, at inkonsekvensen ikke herved afværges. *For det første* vil en manglende prisfastsættelse bevirke, at tilbuddet er uvirksomt, jf. art. 14(1), hvilket indebærer, at der ikke foreligger et tilbud, som kan accepteres af tilbudsmodtageren. Dette betyder, at tærsklen for en fravigelse efter art. 6, ikke vil kunne være opfyldt, eftersom en sådan fravigelse forudsætter en aftale mellem parterne, og dermed ikke kan ske ensidigt gennem et tilbud. Desuden vil parternes bevidsthed om den manglende aftale om pris, ikke i sig selv være tilstrækkelig til at opfylde tærsklen.¹¹³ *For det andet* er implicitte fravigelser efter art. 6 under alle omstændigheder ikke en dækkende forklaring, eftersom der ikke herved gives svar på, hvorfor domstolene vil opretholde en aftale uden en tilstrækkeligt bestemt pris i de resterende tilfælde.

Som anført er problemstillingens kerne, hvorvidt prisbestemthedskravet i art. 14(1), kan udstrækkes til at gælde som *essentialia negotii* for CISG-aftaler. Dette kan tillige formuleres som et spørgsmål om, hvorvidt CISG-aftaler kan være gyldigt indgået, selv om de ikke indeholder en tilstrækkeligt

---

¹⁰⁷O.R. s. 275 ff., *Eörsi i Bianca/Bonell* (1987) s. 401 ff., *Steensgaard* (2010) s. 85, *Schroeter i Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 245 rn. 2, *Fogt i DiMatteo* (2014) s. 188.

¹⁰⁸*Eörsi i Bianca/Bonell* (1987) s. 406 ff. rn. 2.2.2., *Fogt i DiMatteo* (2014) s. 183, *Lookofsky* (2017) s. 53 rn. § 3.3, *Huber/Mullis* (2011) s. 76.

¹⁰⁹*Eörsi i Bianca/Bonell* (1987) s. 406 ff. rn. 2.2.2., *Fogt i DiMatteo* (2014) s. 183.

¹¹⁰OGH 10. nov. 1994.

¹¹¹*Huber/Mullis* (2011) s. 76 f.

¹¹²*Ibid* s. 77.

¹¹³*Huber/Mullis* (2011) s. 66 f., *Slechtriem/Schwenzer* (2016) s. 115 rn. 27-28, *Steensgaard* (2010) s. 87 rn. 30.

bestemt pris i art. 14(1)'s forstand. Såfremt dette spørgsmål kan besvares bekræftende, vil pris ikke kunne anses som essentialia negotii efter CISG.¹¹⁴ Spørgsmål skal derfor søges afklaret.

Som udledt i afsnit 4.3. bygger CISG på overenskomstprincippet, hvilket indebærer, at aftaleretlige forpligtelser opstår, når parterne opnår enighed om essentialia negotii og i øvrigt udviser animus contrahendi, dvs. vilje til at indgå aftalen.¹¹⁵ Det kan heraf udledes, at CISG-aftaler ikke nødvendigvis skal indgås gennem tilbud og accept-modellen, men tillige kan indgås på alternative måder, herunder successivt eller uden identificerbare tilbuds- og accepterklæringer. Dette understøttes ikke alene af art. 55, der forudsætter, at en aftale kan være gyldigt indgået, selv om den ikke fastsætter en pris, men også af retspraksis¹¹⁶ og -litteraturen,¹¹⁷ hvorefter alternativ aftaleindgåelse er almindeligt anerkendt. Herudover kan en vis støtte findes i forarbejderne til CISG, hvoraf det følger, at der blev stillet forslag om at indsætte følgende bestemmelse: “[a] contract of sale of goods may be formed by the parties’ manifestation of mutual assent to its provisions even though it is not possible to identify an offer and acceptance”.¹¹⁸ Selv om forslaget blev trukket tilbage som følge af “extremely difficulty of formulating an acceptable text”,¹¹⁹ belyser forslaget de alternative aftaleindgåelsesmåder, der fungerer parallelt med tilbud og accept-modellen.¹²⁰ Det kan således konkluderes, at der er bred enighed om, at CISG-aftaler kan indgås på andre måder end ved tilbud og accept, hvorfor art. 14(1), 2. pkt., der alene regulerer tilbud, ikke kan være normerende for enhver aftaleindgåelse. Derfor kan CISG-aftaler eksistere uden at indeholde en tilstrækkeligt bestemt pris, hvorfor pris ikke kan karakteriseres som essentialia negotii efter CISG.

Det kan udledes heraf, at der reelt opereres med to forskellige aftaleindgåelsesstandarder under CISG; én standard ved tilbud og accept-modellen, jf. CISG del II (*den traditionelle metode*) og en anden standard ved alternativ aftaleindgåelse (*den alternative metode*). Efter den traditionelle metode er tærsklen for aftaleindgåelse, at der afgives et tilbud, jf. art. 14, og en overensstemmende accept, jf. CISG art. 18 og 19. Efter denne model karakteriseres en erklæring som et tilbud, hvis den er tilstrækkeligt bestemt, dvs. angiver varen, mængden og prisen, og viser tilbudsgiverens vilje til at blive forpligtet af tilbuddets indhold, hvis tilbuddet accepteres. Ved den alternative metode er tærsklen for aftaleindgåelse, at parterne – på en hvilken som helst måde – opnår enighed om essentialia negotii, dvs. varen og mængden, og udviser animus contrahendi, dvs. vilje til at blive forpligtet af tilbuddets indhold, hvis tilbuddet accepteres.

Der er såvel forskelle som ligheder mellem de to aftaleindgåelsesstandarder. Standarderne er således sammenfaldende fsva. kravet til parternes vilje og kravet om fastsættelse af varen og mængden. Herimod er standarderne forskellige derved, at det efter den alternative metode er underordnet, hvordan parterne indgår aftalen, hvorimod der efter den traditionelle metode skal kunne identificeres et tilbud

---

¹¹⁴Steensgaard (2010) s. 81 rn. 14, Fogt i DiMatteo (2014) s. 187.

¹¹⁵Steensgaard (2010) s. 86 rn. 29.

¹¹⁶Jf. bl.a. HvB Gent 15. maj 2002 (hvor retten udtalte, at “parties can reach an agreement gradually as a consequence of a negotiation process in which offer and acceptance are not clearly distinguishable”) og OLG München 8. marts 1995 (hvor retten udtalte, at “A contract may thus be validly concluded, provided that the conduct by the parties sufficiently demonstrates a consensus and thus the intention to enter into a binding contract and that the content of their agreement is similar to contracts concluded under Art. 14 et seq. CISG”).

¹¹⁷Honnold/Flechtner (2021) s. 261 f., Kröll (2011) s. 212 f. rn. 7, Schroeter i Schlechtriem/Schwenzer (2016) s. 240 f. rn. 32-57, Fogt i DiMatteo (2014) s. 184 ff., Schwenger/Mohs (2006) s. 239, Alstine (1996).

¹¹⁸YB IX (1978) s. 38 f. rn. 94-98.

¹¹⁹Bemærk at vanskelighederne særligt angik, hvordan denne alternative aftaleindgåelse skulle spille sammen med de øvrige regler i CISG, herunder art. 15(2) og 19. Det var således ikke et spørgsmål om, hvorvidt man anerkendte alternativ aftaleindgåelse.

¹²⁰YB IX (1978) s. 39 rn. 104.

og en accept. En anden vigtig forskel er, at det ikke er påkrævet, at parterne opnår enighed om prisen under den alternative metode, da det som konkluderet ovenfor alene er varen og mængden, der er essentialia negotii under CISG. Dette står i kontrast til den traditionelle metode, hvorefter et tilbud – foruden varen og mængden – også skal indeholde en tilstrækkeligt bestemt pris.

Konsekvensen af forskellene mellem de to aftaleindgåelsesstandarder giver sig navnlig til kende, når der afgives en erklæring, der opfylder alle kravene i art. 14 med undtagelse af prisbestemthedskravet. I dette tilfælde vil erklæringen ikke kunne karakteriseres som et tilbud efter art. 14, og vil derfor ikke kunne skabe en aftale efter den traditionelle metode.¹²¹ På trods heraf, vil en aftale alligevel kunne komme i stand på én af to måder:

Den *første måde* er gennem den alternative metode, hvorefter en sådan erklæring karakteriseres som en tilbudslignende viljeserklæring, der ikke opfylder betingelserne i art. 14(1), men som ikke desto mindre skal tillægges tilnærmelsesvist samme juridiske betydning som et tilbud. Efter denne metode vil en aftale derfor sluttes, hvis denne tilbudslignende viljeserklæring besvares med en acceptlignende viljeserklæring.¹²² Dette skyldes, at parterne herved gennem de to viljeserklæringer har opnået enighed om essentialia negotii i form af varen og mængden samt har udvist animus contrahendi, hvilket som anført er tilstrækkeligt til at skabe en aftale efter den alternative metode. Den manglende pris vil herefter afhjælpes ved anvendelse af art. 55.

Den *anden måde* er, hvor prisbestemthedskravet i art. 14(1) ikke finder anvendelse på aftaleindgåelsen. Dette er *for det første* tilfældet, hvis parterne er bundet af en sædvane eller har etableret en praksis, hvorefter deres aftaler er gyldige uden en prisfastsættelse, jf. CISG art. 9. Herudover kan det *for det andet* følge af, at en af parterne er fra en kontraherende stat, der har taget et forbehold om ikke at være bundet af CISG del II, jf. CISG art. 92.¹²³ I dette tilfælde vil national lov finde anvendelse på aftaleindgåelsen, dog vil den manglende pris udfyldes efter art. 55, eftersom de dele af CISG, der ikke er fraveget, går forud for den nationale lov.¹²⁴ *Afslutningsvist* finder art. 14(1) ikke anvendelse på en aftaleindgåelse, hvis parterne har fraveget CISG del II eller blot prisbestemthedskravet i art. 14(1), jf. CISG art. 6. En sådan fravigelse foreligger f.eks., hvor parterne har udvist konkludent adfærd ved at iværksætte opfyldelse af en aftale, der ikke indeholder en tilstrækkeligt bestemt pris. I et sådant tilfælde, hvor varen er leveret og en købesum er betalt, vil en CISG art. 8-fortolkning utvivlsomt lede til, at parterne havde vilje til at indgå aftalen uanset den manglende prisfastsættelse, hvorfor parterne har fraveget prisbestemthedskravet i art. 14(1). Dette underbygges af *BG St. Gallen 3. juli 1997*, hvor parterne ikke havde fastsat en pris i overensstemmelse med art. 14(1). I sagen lagde retten vægt på "[...] *the contract being already executed* [...]" og fandt på denne baggrund, at "[...] *the lack of an express determination of the sales price does not bar the contract's accomplishment. Rather, the sales price is to be determined according to Art. 55 CISG, the provision for filling gaps.*". Sagen illustrerer, at opfyldeshandlinger kan udgøre en fravigelse af prisbestemthedskravet.¹²⁵

Det kan samlet konkluderes, at prisbestemthedskravet i CISG art. 14(1) er uden reel betydning. Dette følger af at erklæringer, der opfylder alle tilbudskriterierne med undtagelse af prisbestemthedskravet i art. 14(1), vil blive tillagt tilnærmelsesvist¹²⁶ samme juridiske betydning som et art. 14-tilbud. Her-

---

¹²¹Se MKAC 3. marts 1995 (hvor der ikke forelå en aftale, da prisen ikke var tilstrækkeligt bestemt).

¹²²Uanset om den opfylder de betingelser, der stilles til en accept efter CISG del II, kan det ikke defineres som en accept i CISG's forstand, da en sådan accept forudsætter et tilbud.

¹²³Jf. bl.a. OLG Rostock 27. juli 1995 (hvor sagsøger var fra Danmark, der dengang havde et art. 92-forbehold).

¹²⁴*Ferrari i Kröll* (2011) s. 231 rn. 35.

¹²⁵Se også LG Neubrandenburg 3. aug. 2005 og HG des Kantons Aargau 26. sep. 1997.

¹²⁶Virkningen er kun tilnærmelsesvist den samme, da ikke alle reglerne i CISG, der regulerer art. 14-tilbud, finder tilsvarende anvendelse på tilbudslignende erklæringer.

udover kan det konkluderes, at der ikke er et overlap mellem art. 14(1) og 55, idet aftaler uden prisfastsættelse alene er gyldige, hvis de indgås uden om art. 14, dvs. hvis der enten er sket en fravigelse fra denne bestemmelse, jf. CISG art. 6, 9 eller 92, eller hvis aftale indgås efter den alternative metode. I begge tilfælde vil art. 55 udfylde den manglende pris.

3.2.2. Viljeskriteriet

Det andet kriterie er *viljeskriteriet*, hvorefter en erklæring alene kan karakteriseres som et tilbud, hvis det viser afgiverens vilje til at blive bundet af erklæringens indhold i tilfælde af modtagerens accept, jf. CISG art. 14(1).

Om tilbuddet viser tilbudsgiverens vilje til at blive forpligtet skal udledes ved anvendelse af CISG art. 8, der angår fortolkning af parternes ”erklæringer og adfærd i øvrigt”.¹²⁷ Ifølge denne bestemmelse tager fortolkningen udgangspunkt i tilbudsgiverens ”[...] hensigt, hvor den anden part kendte eller ikke kunne have været uvidende om denne hensigt”, jf. art. 8(1). Der er således tale om en subjektiv fortolkningsstandard, hvorefter det afgørende er, at tilbudsgiveren havde vilje til at blive forpligtet, og at tilbudsmotageren havde viden eller burde-viden om denne vilje. Det følger heraf, at art. 8(1) ikke kan anvendes, hvis tilbudsmotageren hverken havde viden eller burde-viden om tilbudsgiverens vilje, eller hvis det ikke er muligt at udlede tilbudsgiverens vilje. I disse tilfælde skal der i stedet foretages en fortolkning efter art. 8(2), hvorefter tilbudsgiverens vilje skal fortolkes i overensstemmelse med ”den opfattelse, som en fornuftig person i samme situation som den anden part ville have haft under samme omstændigheder”. Der er således tale om en objektiv fortolkningsstandard, der tager udgangspunkt i en fornuftig persons hypotetiske forståelse. Dette indebærer, at viljeskriteriet er iagttaget, hvis en fornuftig person i tilbudsmotagerens sted under samme omstændigheder, vil have opfattet tilbudsgiverens erklæring som et udslag af dennes vilje til at blive forpligtet af tilbuddet.¹²⁸

Ved fortolkning efter art. 8(1) og (2) skal ”[...] alle sagens relevante omstændigheder [...]” inddrages, jf. art. 8(3). I bestemmelsen oplistes udtrykkeligt, at ”[...] parternes forhandlinger, den praksis som parterne har skabt mellem sig, sædvaner og parternes efterfølgende adfærd [...]”, skal tages i betragtning. Denne opstilling er dog ikke udtømmende.¹²⁹

Afslutningsvist skal det bemærkes, at selve erklæringen almindeligvis vil være omdrejningspunktet for fortolkningen, hvorfor der tages udgangspunkt i dennes ordlyd.¹³⁰ Dette betyder, at indikationer af tilbudsgiverens vilje, der optræder i erklæringen, typisk vil tillægges betydelig vægt i helhedsvurderingen. Sådanne indikationer på tilbudsgiverens vilje kan f.eks. være følgende formuleringer: ”der tilbydes”, ”bestilling afgives til straks levering” eller ”varen tilbydes til salg”.¹³¹ I modsætning hertil, vil forbehold som ”uden forpligtelser”,¹³² ”uden forbindtlighed”,¹³³ m.v., indikere at tilbudsgiveren mangler vilje til at blive forpligtet.¹³⁴ Den betydning, der tillægges erklæringens ordlyd illustreres bl.a. i *HG des Kantons St. Gallen 5. dec. 1995*. I sagen var spørgsmålet bl.a., om en erklæring afgivet af en schweizisk køber opfyldte viljeskriteriet. Retten lagde vægt på ordlyden af erklæringen, der bl.a.

¹²⁷Schmidt-Kessel i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 144, rn. 1.

¹²⁸Se til eksempel BG 22. dec. 2000 (hvor køberens ekspertviden medførte at sælgeren kunne forvente, at køberen indgik aftalen med fuld viden om salgsgenstandens tekniske kapabiliteter).

¹²⁹Sekretariatskommentaren s. 18, Schmidt-Kessel i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 150 f. rn. 13, Ferrari i Kröll (2011) s. 150 rn. 25, Farnsworth i *Bianca/Bonell* (1987) s. 100.

¹³⁰Schmidt-Kessel i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 151 rn. 13.

¹³¹Huber/Mullis (2007) s. 71, Schroeter i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 283 f. rn. 27.

¹³²KG Zug 2. dec. 2004.

¹³³LG Hannover 21. april 2009.

¹³⁴Ferrari i Kröll (2011) s. 222 f. rn. 14.

indeholdte formuleringerne ”order”, ”we order” og ”delivery due immediately”, og fandt på denne baggrund, at der var indgået en aftale. Selv om erklæringens ordlyd er en væsentlig indikation, er den alene et ud af flere elementer i den helhedsvurdering, der skal foretages efter art. 8.

3.2.3. Fremkomstkriteriet

Det er for det tredje et kriterie, at tilbuddets virkningstidspunkt er indtrådt således, at tilbuddet kan accepteres og dermed skabe retsvirkninger. Ifølge CISG art. 15(1) får et tilbud virkning, når det ”kommer frem” til tilbudsmotageren, og der kan på denne baggrund opstilles et *fremkomstkriterie*.

Det skal derfor undersøges, hvornår fremkomsttidspunktet indtræder efter CISG, hvilket er defineret i CISG art. 24. Efter denne bestemmelse er et tilbud kommet frem, når det enten er ”meddelt mundtligt eller på anden måde overleveret til tilbudsmotageren personligt, til dennes forretningssted eller postadresse, hvis denne intet forretningssted eller ingen postadresse har, til hans bopæl”. Det fremgår heraf, at bestemmelsen sonderer mellem mundtlige erklæringer og øvrige erklæringer. De *mundtlige erklæringer* omfatter både erklæringer afgivet mellem nærværende personer og pr. telefon. Disse erklæringer anses for kommet frem, når de er meddelt adressaten eller en af denne bemyndiget på en sådan måde, at en fornuftig person i modtagerens sted ville forstå indholdet af meddelelsen.¹³⁵ De *øvrige erklæringer* er en residualkategori, der omfatter erklæringer afgivet på enhver anden måde end mundtligt, herunder bl.a. ved e-mail, brev og fax. Disse erklæringer er kommet frem til adressaten, når erklæringen er ”[...] overleveret til ham [adressaten] personligt til hans forretningssted eller postadresse eller, hvis han intet forretningssted eller ingen postadresse har, til hans bopæl”. Det afgørende er således, at erklæringen er kommet inden for modtagerens kontrolsfære. Dette indebærer f.eks., at en e-mail er kommet frem, når den ligger i modtagerens indbakke, samt at et brev er kommet frem, når det ligger i modtagerens postkasse. Det er altså ikke påkrævet, at erklæringen er kommet til modtagerens kundskab, eller at modtageren har et faktisk kendskab til erklæringens fremkomst.¹³⁶

3.2.4. Identifikationskriteriet

Det fjerde og sidste kriterie er *identifikationskriteriet*, der indebærer, at en erklæring om aftaleindgåelse skal være rettet til en eller flere bestemte personer, for at udgøre et tilbud, jf. CISG art. 14(1), 1. pkt. Begrebet ”personer” i bestemmelsens forstand omfatter både fysiske og juridiske personer, og det er uden betydning, hvorvidt det er adresseret til en enkelt eller mange modtagere, hvis blot disse personer er nærmere specificeret.¹³⁷ Det står således klart, at et tilbud, der eksplicit opregner dets modtagere ved navns nævnelse opfylder kriteriet. Tilsvarende er kriteriet opfyldt, hvis tilbuddet er sendt direkte til adressaterne pr. e-mail, uanset om tilbuddet sendes til tusindvis af adressater.

Hvor erklæringen derimod ikke er rettet til en eller flere bestemte personer, men f.eks. til offentligheden, betragtes denne alene som en uforbindende opfordring til at gøre tilbud, jf. CISG art. 14(2), 1. led.¹³⁸ Det følger heraf, at bl.a. distribution af brochurer, kataloger, prislister og annoncer samt reklamer og prisangivelser i aviser, radio, fjernsyn, fysiske butikker, internetbutikker og lignende, i udgangspunktet har karakter af opfordringer til at gøre tilbud.¹³⁹ En undtagelse til denne bestemmelse

¹³⁵Huber/Mullis (2007) s. 79, Farnsworth i Bianca/Bonell (1987) s. 202.

¹³⁶Huber/Mullis (2007) s. 79, Farnsworth i Bianca/Bonell (1987) s. 203.

¹³⁷O.R. s. 20, Eörsi i Bianca/Bonell (1987) s. 137 f., Gomard/Henschel (2014) s. 129 f.

¹³⁸Ifølge UNCITRAL Digest s. 86 er der ikke nogen indrapporterede afgørelser, der anvender CISG art. 14(2).

¹³⁹Eörsi i Bianca/Bonell (1987) s. 142, Gomard/Henschel i ET 2012.103 (106 f.).

findes i CISG art. 14(2), 2. led, hvorefter en opfordring til at gøre tilbud skal anses som et tilbud, hvis tilbudsgiveren klart har tilkendegivet dette.¹⁴⁰

Ifølge identifikationskriteriet skal også tilbudsgiveren kunne identificeres. Dette vil almindeligvis ikke give anledning til vanskeligheder, da tilbudsgiveren typisk kan identificeres ud fra en fortolkning af tilbuddet eller sagens omstændigheder. Der kan imidlertid opstå tvivl om tilbudsgiverens identitet i visse situationer, herunder hvor der er tale om komplekse internationale aftaler mellem multinationale firmaer, der hver især er repræsenteret ved agenter med autoritet til at binde et eller flere selskaber.¹⁴¹

3.3. Komparativ analyse af tilbudskriterierne

På baggrund af den retsdogmatiske analyse af tilbudskriterierne efter AFTL hhv. CISG i afsnit 3.1. og 3.2., skal der foretages en komparativ analyse med henblik på at belyse såvel forskelle som ligheder mellem regelsættene. Den funktionelle betydning af de forskelle, der udledes, anskueliggøres ved inddragelse af tænkte eksempler.

Det skal indledningsvist fastslås, at konformiteten i tilbudskriterierne bevidner, at AFTL og CISG bygger på omtrent samme opfattelse af, hvilke grundlæggende retlige kendetegn, der gælder for det aftaleretlige tilbud. Der er ikke fuldstændig identitet mellem tilbudskriterier, men ifølge såvel AFTL som CISG stilles der krav til tilbuddets bestemthed, tilbudsgiverens vilje, tilbuddets virkningstidspunkt og identifikation af parterne. Dette er ret beset ganske forventeligt, idet grundtanken om hvad der kendetegner et tilbud, antageligt kan genfindes på tværs af de fleste retssystemer.

Det kan konstateres, at forskellene og lighederne mellem AFTL og CISG skal findes i det specifikke indhold af de enkelte kriterier. Af den grund vil der i det følgende blive foretaget direkte sammenligninger mellem indholdet af tilbudskriterier.

3.3.1. Retlige ligheder

Den første retlige lighed, der skal behandles, er AFTL's *retsvirkningskriterie*. Dette kriterie genfindes ikke direkte i de tilbudskriterier, der er opstillet for CISG. På trods heraf skal retsvirkningskriteriet betragtes som et fælles kendetegn, idet et tilbud efter såvel AFTL som CISG skal tage sigte på at skabe retsvirkninger. Begrundelsen for, at dette ikke er opstillet som et selvstændigt kriterie efter CISG er, dels at det er forudsat i viljeskriteriet, at et tilbud skal gå ud på at forpligte tilbudsgiveren, og dermed at skabe ret, dels at afgrænsningen er af mindre relevans efter CISG pga. konventionens meget snævre anvendelsesområde, der står i kontrast til AFTL's brede anvendelsesområde.

Den anden retlige lighed er, at både AFTL og CISG opererer med et *viljeskriterie*. Mens viljeskriteriet efter AFTL er underinddelt i *byrde-*, *beslutnings-* og *tilkendegivelseskriteriet*, behandles det alene som et kriterie efter CISG. Dette er alene en behandlingsteknisk divergens, der således ikke er udtryk for en reel forskel i kriteriernes indhold. Sammenfattende er det indeholdt i viljeskriteriet efter såvel AFTL som CISG, at selve erklæringen skal give udtryk for tilbudsgiverens beslutning om – og dermed vilje til – at forpligte sig, dvs. pålægge sig en byrde. Tilsvarende er fortolkningsprincipperne, der anvendes til at udlede tilbudsgiverens vilje sammenfaldende efter AFTL og CISG. Efter begge regelsæt anvendes som udgangspunkt en subjektiv fortolkningsstandard. Hvis denne standard ikke fører til en konklusion, anvendes i stedet en objektiv fortolkningsstandard.

3.3.2. Retlige forskelle

---

¹⁴⁰L35 spalte 1036.

¹⁴¹Schroeter i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 270 f. rn. 4, *Fogt* i *DiMatteo* (2014) s. 189.

Den første retlige forskel, der skal belyses, ligger i AFTL's og CISG's respektive *bestemtheds-kriterier*. Der er som udledt i afsnit 3.1.2.2. og 3.2.1. overensstemmelse mellem regelsættene i relation til fastsættelse af varen og mængden. Retsstillingen er derimod forskellig i relation til fastsættelse af prisen, der ifølge CISG – i modsætning til efter AFTL – skal være tilstrækkeligt bestemt i erklæringen, for at denne kan karakteriseres som et tilbud. På baggrund heraf kan det konkluderes, at der foreligger en funktionel forskel mellem AFTL og CISG i relation til prisbestemthed. Forskellen kan illustreres ved følgende tænkte eksempler:

Eksempel 1: Virksomhed A, der ikke tidligere har handlet med virksomhed B, tilbyder B ved en erklæring afgivet den 1. aug. 2022 at købe en nærmere bestemt produktionsmaskine. Senere samme dag afsender B et overensstemmende antagende svar. A's erklæring fastsætter foruden varen og mængden en række almindelige betingelser, herunder om levering. I øvrigt er begge erklæringer tavse fsva. prisen. Hvis AFTL finder anvendelse på eksemplet, vil fastsættelsen af varen og mængde være tilstrækkelig til at iagttage bestemtheds-kriteriet. Derfor vil erklæringen karakteriseres som et tilbud, såfremt de øvrige tilbudskriterier tillige opfyldes. Hvis der indgås en aftale på baggrund af tilbuddet, vil prisen udfyldes af KBL § 5. Hvis det derimod er CISG, der finder anvendelse, kan A's erklæring ikke anses som et tilbud, idet prisen ikke er tilstrækkeligt bestemt i CISG art. 14(1)'s forstand. Det skal imidlertid bemærkes, at erklæringen – på trods af den manglende pris – kan tillægges tilnærmelsesvist samme juridiske virkning som et tilbud, jf. den alternative aftaleindgåelsesmodel. Dette skyldes, som konkluderet i afsnit 3.2.1.3., at pris ikke er *essentialia negotii* under CISG. Derfor vil en aftale kunne sluttes på baggrund af erklæringen ved et antagende svar fra B. Den manglende pris vil herefter blive afhjulpet af CISG art. 55.

Eksempel 2: Omstændigheder er de samme som i *eksempel 1*. Parterne har dog gennemført opfyldeshandlinger, dvs. B har leveret produktionsmaskinen, og A har betalt en pris, som efter A's bedste overbevisning er markedsprisen. En måned senere opstår der kraftige prisstigninger på de materialer, der indgår i B's produktion af den pågældende maskine, hvorfor produktionsomkostningerne – og dermed prisen på maskinen – stiger med 75%. B retter derfor henvendelse til A, og påstår, at parterne ikke indgik en aftale tilbage i august, eftersom det tilbud A sendte ikke angav en pris. Spørgsmålet er herefter, om erklæringen opfylder bestemtheds-kriteriet. Hvis spørgsmålet skal afgøres efter AFTL, vil konklusionen være, at kriteriet er opfyldt, jf. begrundelsen i *eksempel 1*. Hvis det er CISG, der regulerer spørgsmålet, vil parternes konkludente adfærd fortolkes som vilje til at indgå aftale på trods af den manglende prisfastsættelse, jf. CISG art. 8, hvorfor parterne ved deres adfærd har fraveget prisbestemthedskravet i CISG art. 14(1), jf. CISG art. 6. Erklæringen vil således karakteriseres som et tilbud, og aftalen vil derfor være endeligt indgået.

Det kan på baggrund af *eksempel 1* udledes, at der er funktionel forskel mellem AFTL og CISG i relation til, om tilbuddet skal indeholde en tilstrækkeligt bestemt pris. Denne funktionelle forskel udviskes imidlertid af, at CISG-erklæringer, der ikke fastsætter en pris, kan tillægges tilnærmelsesvist samme juridiske virkning som et tilbud ifølge den alternative aftaleindgåelsesmodel, jf. konklusionen i afsnit 3.2.1.3. Forskellen udviskes yderligere af, at prisbestemthedskravet efter CISG kan fraviges af parterne, jf. art. 6, som illustreret i *eksempel 2*.

I nær sammenhæng med den første retlige forskel, relaterer den *anden retlige forskel* sig til, at CISG både har en traditionel aftaleindgåelsesmodel, hvorefter tilbudskriterierne er direkte opstillet i CISG art. 14, og en ulovbestemt alternativ aftaleindgåelsesmodel, der på visse punkter opstiller lempeligere tilbudskriterier. Virkningen heraf illustreres i *eksempel 1*, hvorefter en erklæring, der som følge af en manglende prisfastsættelse, ikke kan karakteriseres som et tilbud ifølge den traditionelle aftaleindgåelsesmodel, alligevel skal tillægges tilnærmelsesvist samme juridiske betydning som et tilbud, jf. den alternative aftaleindgåelsesmodel. Dette adskiller sig fra retsstillingen efter AFTL, hvor de udledte

tilbudskriterier karakteriseres som mindstekrav, der i alle tilfælde skal være iagttaget, for at såvel tilbud som tilbudslignende erklæringer, kan skabe løftevirkninger, og dermed binde afgiveren.

Den *tredje retlige forskel* udspringer af, at tilbuddets virkningstidspunkt er forskelligt efter AFTL hhv. CISG. Det følger således af AFTL's *kundskabskriterie* , at tilbud får virkning på kundskabstidspunktet, mens det ifølge CISG's *fremkomstkriterie* er fremkomsttidspunktet, der er afgørende. Den funktionelle betydning heraf er genstand for grundig behandling i afsnit 4.3., hvor den illustreres ved opstilling af tænkte eksempler.

Den *fjerde og sidste retlige forskel* , der skal fremhæves, ligger i AFTL's hhv. CISG's respektive *identifikationskriterier* . Forskellen består i at udgangspunktet, hvorefter en erklæring skal være rettet mod en eller flere bestemte personer, fraviges fsva. prismærkede varer og prisangivelser i egentlige internetbutikker. I disse tilfælde er der således tale om tilbud, uanset at erklæringen er rettet til en ubestemt kreds af adressater. Eftersom en tilsvarende undtagelse ikke gøres i henhold til CISG, udgør dette en funktionel forskel mellem regelsættene.

4. Tilbagekaldelse af tilbud

Som fremhævet i afsnit 2.3. er det almindeligt antaget, at CISG opererer med et overenskomstprincip, mens AFTL bygger på løfteprincippet. Forskellen mellem principperne er, om den aftaleretlige bundethed opstår ved tilbuddet eller ved aftalen, hvilket særligt kommer til udtryk ved tilbudsgiverens adgang til at tilbagekalde tilbuddet. Med henblik på at udlede hvilket princip AFTL hhv. CISG er baseret på, vil tilbagekaldelsesadgangen efter disse regelsæt således være genstand for retsdogmatisk og komparativ analyse i det følgende. Analysen inddeles i tilbagekaldelsesadgangen før hhv. efter tilbuddets virkningstidspunkt.

Af hensyn til at undgå gentagelser, skal det bemærkes, at tilbagekaldelsesadgangen som redegjort for i afsnit 4.1. til 4.2. gælder analogt ved alternativ aftaleindgåelse. Dette er den mest nærliggende konklusion, da de hensyn der gør sig gældende ved tilbagekaldelse af tilbud, tilsvarende gør sig gældende ved tilbagekaldelse af hermed sidestillede erklæringer.¹⁴² Af samme grund skal parter, der vælger at benytte sig af almindeligt anerkendte alternative aftaleindgåelsesmåder, ikke stilles ringere end de, der følger tilbud og accept-modellen.

4.1. Tilbagekaldelse¹⁴³ før tilbuddets virkningstidspunkt

4.1.1. AFTL

Tilbud er som udgangspunkt bindende for afgiveren, jf. AFTL § 1, 1. pkt., men kan efter omstændighederne tilbagekalde efter AFTL § 7, med den retsvirkning, at tilbuddet bortfalder.¹⁴⁴ Ifølge § 7 kan et tilbud tilbagekalde, hvis tilbagekaldeserklæringen kommer frem til tilbudsmodtageren senest samtidig med, at tilbuddet kommer til dennes kundskab. Tilbagekaldelsesadgangen afskæres således på kundskabstidspunktet, hvorved der varetages et hensyn til, at tilbudsmodtageren herefter almindeligvis vil indrette sig i tillid til tilbuddet, og at en tilbagekaldelse derfor vil kunne "[...] påføre ham Ulemper og Tab".¹⁴⁵

¹⁴²Se f.eks. Ferrari i Kröll (2011) s. 212 f. m. 7.

¹⁴³Det skal bemærkes, at CISG anvender en terminologisk sondring mellem tilbagekaldelse før virkningstidspunktet, hvilket benævnes *withdrawal* (CISG art. 15), og tilbagekaldelse efter virkningstidspunkt, hvilket kaldes *revocation* (CISG art. 16). Denne terminologi adopteres ikke i afhandlingen, hvor begrebet *tilbagekaldelse* anvendes om begge situationer.

¹⁴⁴Bestemmelsen angår både tilbud og svar på tilbud, men i det følgende omtales alene tilbud.

¹⁴⁵Udkast s. 29, se også Lassen (1920) s. 40.

Tilbudsgiverens adgang til at tilbagekalde sit tilbud beror på, hvad der nærmere ligger i de to begreber ”kommer frem” (*fremkomsttidspunktet*) og ”kommer til dennes [*tilbudsmotagerens*] kundskab”. Indholdet af begreberne er ikke defineret i selve AFTL, men derimod i forarbejderne, som herefter skal inddrages.

Ifølge forarbejderne skal *fremkomsttidspunktet* almindeligvis forstås som, det tidspunkt hvor vedkommende tilbud er ”[...] *naaet så vidt, at Tilbudsgiveren under normale Forhold vil have haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med dets Indhold*”.¹⁴⁶ Der skal således foretages en vurdering af, hvornår tilbuddet er kommet inden for tilbudsmotagerens rådighedsfære på en sådan måde, at denne under normale forhold ville kunne skaffe sig kundskab herom.¹⁴⁷ Det skal bemærkes, at dette alene er en rettesnor, eftersom vurderingen beror på de konkrete forhold, herunder hvilken meddelelsesform, der anvendes. For *breve* indtræder fremkomsttidspunktet således, når det afleveres til adressaten, herunder til dennes private bopæl eller kontor, eller når det lægges i adressatens postkasse. Hvis brevet afleveres efter ophøret af sædvanlig kontortid, betragtes det som kommet frem ved næste kontortids begyndelse, medmindre tilbudsmotageren konkret er blevet bekendt med tilbuddets indhold på et tidligere tidspunkt.¹⁴⁸ Ved brug af *e-mails* er fremkomsttidspunktet, når e-mailen er kommet frem til tilbudsmotagerens indbakke.¹⁴⁹ E-mails har som meddelelsesform den bevismæssige fordel, at fremkomsttidspunktet altid kan konstateres med nøjagtighed. Som det var tilfældet for breve, gælder det tilsvarende, at e-mails skal være kommet frem inden for sædvanlig kontortid.

Ved *kundskabstidspunktet* forstås det tidspunkt, hvor tilbuddet er læst eller hørt af tilbudsmotageren eller en af denne bemyndiget.¹⁵⁰ Derfor vil et tilbud ikke være bindende for afgiveren, hvis det går tabt undervejs til adressaten, og derfor aldrig kommer frem. Dette gælder, uanset om tilbudsmotageren har fået kendskab til meddelelsens indhold ad tilfældige veje.¹⁵¹

4.1.2. CISG

Adgangen til at tilbagekalde tilbud før virkningstidspunkt er reguleret i CISG art. 15(2). Det følger af bestemmelsen, at et tilbud kan tilbagekaldes, hvis tilbagekaldelseserklæringen kommer frem til tilbudsmotageren senest samtidig med tilbuddet. Herudover fastslår bestemmelsen, at denne tilbagekaldelsesadgang gælder uanset om tilbuddet er uigenkaldeligt, jf. CISG art. 16(2). Årsagen hertil er, at selve løftet om uigenkaldelighed, ligesom tilbuddet selv, først får virkning, når det kommer frem.

Det kan konstateres, at fremkomsttidspunktet for tilbuddet hhv. tilbagekaldelsen er afgørende for den nærmere udstrækning af tilbagekaldelsesadgangen i henhold til art. 15(2). Fremkomsttidspunktet defineres i CISG art. 24, som det tidspunkt, hvor tilbuddet hhv. tilbagekaldelsen ”[...] *er meddelt ham [tilbudsmotageren] mundtligt, eller på anden måde overleveret til ham personligt, til hans forretningssted eller postadresse eller, hvis han intet forretningssted eller ingen postadresse har, til hans bopæl*.”¹⁵²

Det kan således konkluderes, at tilbagekaldelsesadgangen efter art. 15(2) er snæver, og i praksis primært relevant, hvor tilbagekaldelsen anvender et hurtigere kommunikationsmiddel til tilbagekaldelsen

---

¹⁴⁶Udkast s. 20.

¹⁴⁷Jørgensen (1971) s. 73.

¹⁴⁸Udkast s. 20, *ibid* s. 74.

¹⁴⁹Andersen/Madsen (2022) s. 40.

¹⁵⁰*Ibid* s. 39.

¹⁵¹Karstoft (2004) s. 54.

¹⁵²Se afsnit 3.2.3. for nærmere behandling af fremkomsttidspunktet efter CISG art. 24.

end til selve tilbuddet.¹⁵³ Hvis der imidlertid sker tilbagekaldelse af tilbuddet, er retsvirkningen, at tilbuddet ophæves og derfor ikke kan accepteres af tilbudsmotageren.

4.2. Tilbagekaldelse efter tilbuddets virkningstidspunkt

4.2.1. AFTL

AFTL § 7 angår alene den situation, hvor tilbagekaldelseserklæringen kommer frem senest samtidig med at tilbuddet får virkning. Bestemmelsen giver således ikke hjemmel til tilbagekaldelse efter tilbuddets virkningstidspunkt, men udelukker heller ikke, at en sådan tilbagekaldelsesadgang kan forekomme.¹⁵⁴ Tværtimod tillader den negative formulering af § 7, at man i særlige tilfælde kan tillægge en for sen tilbagekaldelse retsvirkninger.¹⁵⁵ Denne udlægning støttes af forarbejderne, hvoraf det følger, at bestemmelsens formulering er udtryk for, at:

”[m]an har [...] søgt at antyde en noget friere Stilling for Domstolene i Retning af at tillægge en Tilbagekaldelse, der strengt taget ikke er kommet frem inden eller samtidig med, at Tilbudet er kommet til den anden Parts Kundskab, Betydning, naar den under Hensyn til de reale Grunde og efter almindelig Opfattelse i den paagældende Art af Forretninger ganske maa sidestilles med en Tilbagekaldelse, der virkelig er kommet frem inden eller samtidig med, at Tilbudet er kommet til den anden Parts Kundskab.”¹⁵⁶

På denne baggrund antages det almindeligvis, at man efter princippet i AFTL § 39, 2. pkt., undtagelsesvist kan tilbagekalde et tilbud, selv om tilbagekaldelseserklæringen kommer frem til tilbudsmotageren efter, at tilbuddet er kommet til dennes kundskab.¹⁵⁷

Det følger af princippet i § 39, 2. pkt., at *”[...] der under særlige omstændigheder også [kan] tages hensyn til den kundskab, han [tilbudsmotageren] har fået eller burde have fået efter det nævnte tidspunkt [kundskabstidspunktet], men forinden viljeserklæringen har virket bestemmende på hans handle måde”*. I relation til tilbagekaldelse kan denne regel betragtes som en supplerende, men snæver tilbagekaldelsesadgang, idet reglen alene finder anvendelse under følgende to strenge betingelser.

Den første betingelse er, at der skal foreligge *”særlige omstændigheder”*. Ifølge forarbejderne til AFTL indebærer denne betingelse, at *”[...] særlige Billighedshensyn [skal] skønnes at tale”* for tilbagekaldelse.¹⁵⁸ Der er således tale om et rimelighedsskøn, hvorfor der skal foreligge særlige omstændigheder af undskyldende karakter, der i afvejningen overfor hensynet til tilbudsmotageren vejer tungest.¹⁵⁹ Selv om der er tale om en skønsmæssig afvejning af sagens konkrete omstændigheder, kan der alligevel gøres to bemærkninger af generel relevans.

For det første indgår den tidsmæssige afstand mellem tilbuddets og tilbagekaldelsens afgivelse som et moment i vurderingen af, om der foreligger særlige omstændigheder.¹⁶⁰ Det kan som et generelt udgangspunkt fastslås, at jo kortere denne tidsmæssige afstand er, jo mere taler det for, at der foreligger undskyldende omstændigheder, og dermed at tilbuddet kan tilbagekaldes. Dette understøttes i retspraksis, hvor bl.a. *U 1987.234 SH* er illustrativ.¹⁶¹ I sagen var der ved middagstid underskrevet

¹⁵³Schroeter i *Schlechtriem/Schwenzer* (2016) s. 314 rn. 4.

¹⁵⁴Udkast s. 29, *Lyngsø* (1971) s. 30, *Ussing* (1950) s. 46, *Lassen* (1920) s. 42 n. 18, *Karstoft* (2004) s. 55.

¹⁵⁵Udkast s. 92, *Lyngsø* (1971) s. 31.

¹⁵⁶Udkast s. 29 f.

¹⁵⁷*Andersen* (2014) s. 337, *Lyngsø* (1971) s. 33, *Eyben/Smith* (1962) s. 9 f., *Ussing* (1950) s. 49.

¹⁵⁸Udkast s. 92.

¹⁵⁹*Andersen* (2021) s. 207, *Karstoft* (2004) s. 55 f.

¹⁶⁰*Andersen* (2021) s. 206 f., *Karstoft* (2004) s. 56.

¹⁶¹Se i samme retning *U 1966.588 H* (hvor et annonceret væddeløbsresultat blev tilbagekaldt efter få minutter).

en ansættelsesaftale mellem en matros og et rederi. Denne aftale blev samme dag kl. 15:15 tilbagekaldt, da den beroede på en fejltagelse. Retten fandt, at aftalen kunne tilbagekaldes efter princippet i § 39, 2. pkt. I sin begrundelse lagde retten vægt på, at matrosen allerede blev bekendt med rederiets tilbagekaldelse få timer efter ansættelseskontraktens oprettelse, og at matrosen alene havde nået at iværksætte pakning med henblik på den foranstående ansættelse. Afgørelsen viser, dels at den tidsmæssige afstand er et afgørende moment i vurderingen, og dels at princippet i § 39, 2. pkt., kan anvendes til fordel for den stærke part.

For det andet præges præmissen for den skønsmæssige afvejning af om det tilbud, der søges tilbagekaldt efter princippet i § 39, 2. pkt., er afgivet i forretnings- eller forbrugerforhold. Når tilbud afgives i *forretningsforhold* er domstolene ifølge retspraksis meget tilbageholdende med at anerkende en tilbagekaldelsesadgang efter princippet i § 39, 2. pkt.¹⁶² Dette kom bl.a. til udtryk i *U 1951.1066 H*, hvor Københavns Belysningsvæsen havde accepteret en entreprenørs licitationstilbud, der på grund af en regnefejl fra entreprenørens side var blevet for lavt. Ifølge sagens oplysninger var regnefejlen udslag af, at entreprenøren havde en alvorlig sygdom, der manifesterede sig ved en: ”*Synsevne under ½ af det normale paa højre Øje og næsten helt Bortfald af Synsevnen paa venstre Øje*” og en ”*psykisk lidelse, der i høj Grad hindrer al Hjernefunktion og nedsætter Nervefunktionen*”. På trods af disse omstændigheder, fandt retten, at entreprenørens for sene tilbagekaldelse ikke kunne tillægges betydning efter princippet i § 39, 2. pkt.¹⁶³ Domstolenes generelle tilbageholdenhed i forretningsforhold er udtryk for et hensyn til omsætningssikkerheden, der afstedkommer, at virksomheder skal kunne stole på tilbud. Der er herimod ikke noget særligt hensyn at tage til forretningsdrivende, idet deres dispositioner er – eller i al fald bør være – gennemtænkte og forretningsmæssige. På trods af domstolenes tilbageholdenhed, nævnes det i retslitteraturen, at der formentlig kan ske tilbagekaldelse i forretningsforhold, hvor tilbagekaldelsen er ganske lidt for sen, og hvor der samtidig er kutymemæssig støtte for en sådan tilbagekaldelse.¹⁶⁴ I *forbrugerforhold* er retsstillingen anderledes, derved at domstolene generelt er mere åbne over for at anse omstændighederne for særlige og dermed undskyldende. Dette illustreres af *U 1969.579 Ø*, hvor en kunde telefonisk havde bestilt en vaskemaskine i forretning A, men ved en fejl indfandt sig i den nærtliggende forretning B, hvor kunden betalte for en tilsvarende vaskemaskine. På baggrund af denne misforståelse, og da kunden tilbagekaldte tilstrækkeligt hurtigt og uden at påføre forretning B arbejde eller udgift, fandt princippet i § 39, 2. pkt., anvendelse.¹⁶⁵ Denne sag ville utvivlsomt have haft et andet udfald, havde kunden været forretningsdrivende, og den understøtter derfor, at tærsklen for, hvad der udgør ”*særlige omstændigheder*” sættes lavere i forbrugerforhold.

Den *anden betingelse* er, at tilbuddet ikke må have ”*virket bestemmende*” på tilbudsgiverens handle-måde. Tilbuddet har virket bestemmende i bestemmelsens forstand, når tilbudsmotageren har indrettet sig og dermed disponeret efter tilbuddet på en sådan måde, at tilbudsmotageren ville påføres et tab, hvis tilbuddet tilbagekaldes. Det er således et krav, at tilbudsmotagerens forhold er uforandrede.¹⁶⁶ Det kan til eksempel fastslås, at et løfte har virket bestemmende, hvor tilbudsmotageren i

¹⁶²Lyngsø (1971) s. 47 f., Ussing (1950) s. 49 f.

¹⁶³Se også U 1963.562 H, U 1963.354 H og U 1924.440 H.

¹⁶⁴Andersen (2014) s. 339, Andersen/Madsen (2022) s. 42.

¹⁶⁵Se også U 1956.245 H, U 1945.333 SH og U 1939.895 Ø.

¹⁶⁶Lyngsø (1971) s. 57, Stang (1935) s. 297.

tillid til tilbuddet har påbegyndt udførelsen af et arbejde,¹⁶⁷ indgået en aftale med tredjemand,¹⁶⁸ disponeret over den tilsagte ydelse eller egen ydelse m.v.¹⁶⁹ Derimod vil den omstændighed, at tilbudsmottageren har besluttet sig for at foretage en handling ikke i sig selv udelukke en tilbagekaldelse.¹⁷⁰

Hvis disse to akkumulative betingelser er opfyldt, finder princippet i § 39, 2. pkt., anvendelse med den retsfølge, at tilbuddet tilbagekaldes og derved bortfalder. Det må dog vurderes, at tilbagekaldelsesadgangen efter denne bestemmelse er yderst beskedent.

Foruden tilbagekaldelsesadgangen efter princippet i § 39, 2. pkt., kan en tilbagekaldelsesadgang følge af AFTL § 1, 2. pkt. Ifølge denne bestemmelse gælder reglerne i AFTL §§ 2-9 alene, hvis "[...] *ikke andet følger af tilbudet eller svaret eller af handelsbrug eller sædvane*". Det står således klart, at udgangspunktet om tilbagekaldelsesadgangen i AFTL § 7 fraviges, hvis en udvidet tilbagekaldelsesadgang er fastsat i tilbuddet, følger af handelsbrug eller af en sædvane etableret mellem parterne.¹⁷¹

4.2.2. CISG

Efter CISG er udgangspunktet, at ethvert tilbud kan tilbagekaldes, såfremt tilbagekaldelsen kommer frem til tilbudsmottageren, før denne har afsendt sit antagende svar, jf. art. 16(1).¹⁷² Ifølge bestemmelsen afskæres tilbagekaldelsesadgangen således ved tilbudsmottagerens afgivelse af en acceptklæring. Hvis det antagende svar derimod afgives ved en handling, f.eks. levering af salgsgenstanden eller betaling af købesummen, udelukkes tilbagekaldelsesadgangen fra iværksættelsen af denne opfyldelseshandling.¹⁷³

Ovennævnte udgangspunkt modificeres, når et tilbud er uigenkaldeligt i medfør af CISG art. 16(2). Den *første modifikation* findes i art. 16(2)(a), hvorefter et tilbud ikke kan tilbagekaldes, hvis det angiver at være uigenkaldeligt, hvilket ifølge bestemmelsens ordlyd kan ske ved fastsættelse af "[...] *en bestemt frist for dets [tilbuddets] antagelse eller på anden måde* [...]". Det følger heraf, at en angivelse af tilbuddets uigenkaldelighed efter art. 16(2)(a), 1. led, ikke nødvendigvis skal være udtrykkelig, men tillige kan fremgå på anden måde. Det er alene et krav, at tilbudsgiverens hensigt, om at tilbuddet skal være uigenkaldeligt er indikeret.¹⁷⁴ Hvorvidt en erklæring eller en handling indikerer tilbudsgiverens hensigt om, at tilbuddet skal være uigenkaldeligt, skal afgøres ved en helhedsvurdering efter CISG art. 8. Det skal fremhæves, at ord som "*uigenkaldelig*", "*bindende*" og "*fast*", udgør væsentlige indikationer på tilbudsgiverens hensigt om at gøre tilbuddet uigenkaldeligt.

Det følger herudover af art. 16(2)(a), 2. led, at et tilbud ikke kan tilbagekaldes, hvis det fastsætter en bestemt frist for sin antagelse. En sådan acceptfrist kan enten angives som det tidsrum, hvori tilbuddet kan accepteres eller som den dag, hvor tilbuddet senest kan accepteres. På trods af bestemmelsens relativt klare ordlyd, er det omdiskuteret, hvorvidt fastsættelsen af en acceptfrist skal forstås som et løfte om ikke at tilbagekalde tilbuddet i den pågældende periode. Spørgsmålet blev diskuteret på Wien-konferencen, hvor især common law-landene opponerede imod, at fastsættelse af en acceptfrist i sig selv skulle gøre et tilbud uigenkaldeligt.¹⁷⁵ Årsagen hertil var, at en sådan fastsættelse i common law-landene i almindelighed blev opfattet som en fastsættelse af det tidspunkt, hvor tilbuddet ville

---

¹⁶⁷Se U 1961.62 H.

¹⁶⁸Se U 1945.584 Ø.

¹⁶⁹Se U 1920.563 H.

¹⁷⁰U 1929.1084 SH, *Lyngsø* (1971) s. 59.

¹⁷¹*Andersen/Madsen* (2022) s. 42, *Lassen* (1920) s. 43.

¹⁷²Se f.eks. VS Ljubljana 9. april 2008.

¹⁷³O.R. s. 22, *Gomard/Henschel* (2014) s. 137.

¹⁷⁴O.R. s. 22.

¹⁷⁵*Ibid* s. 277 ff.

bortfalde. Den endelige formulering af bestemmelsen blev derfor et forsøg på at tilpasse sig de forskellige retstraditioner, hvilket dog har medført en vis uklarhed.¹⁷⁶ Det er den herskende opfattelse i retslitteraturen, at fastsættelsen af en bestemt acceptfrist alene er et moment, der indikerer tilbudsgiverens vilje til at gøre tilbuddet uigenkaldeligt.¹⁷⁷ Der er således tale om en formodning, der konkret kan tilbagevises som følge af sagens omstændigheder, og i den forstand må art. 16(2), 2. led, karakteriseres som en fortolkningsregel, der supplerer art. 8.¹⁷⁸

Den *anden modifikation* følger af art. 16(2)(b), hvorefter et tilbud ikke kan tilbagekaldes, hvis tilbudsmodtageren havde føje til at antage, at tilbuddet var uigenkaldeligt, og tilbudsmodtageren har handlede i tillid til tilbuddet. Bestemmelsen er udtryk for det, der allerede følger af den almindelige konventionsgrundsætning om *venire contra factum proprium*, nemlig, at en part ikke bør kunne støtte ret på argumenter, der modsiges af dennes handlinger. Der kan opstilles to betingelser for, at denne bestemmelse finder anvendelse. *For det første* skal tilbudsmodtageren have en berettiget forventning om, at tilbuddet er uigenkaldeligt. Denne betingelse er iagttaget, hvor tilbudsmodtageren i lyset af de konkrete omstændigheder berettiget formoder, at tilbudsgiveren anser sig selv som uigenkaldeligt bundet af tilbuddet. Tilbudsmodtagerens formodning kan alene karakteriseres som berettiget, hvis den stemmer overens med den opfattelse, som en fornuftig person i samme situation ville have haft under samme omstændigheder.¹⁷⁹ *For det andet* skal tilbudsmodtageren have handlet i tillid til tilbuddet. Dette kan både manifestere sig i aktive handlinger, så som at tilbudsmodtageren indgår en transportaftale, påbegynder produktion af varer eller indkøber materialer m.v., eller undladelser som f.eks., hvor tilbudsmodtageren undlader at indhente yderligere tilbud.¹⁸⁰ Det er derimod ikke et krav, at tilbudsmodtageren har lidt et tab som følge af tilbagekaldelsen.

Afslutningsvist skal det bemærkes, at en tilbagekaldelsesadgang kan være aftalt, jf. CISG art. 6, eller følge af en sædvane eller parternes praksis, jf. CISG art. 9.

4.3. Komparativ analyse af tilbagekaldelsesadgangen

Det kan konkluderes, at retsstillingen efter AFTL hhv. CISG både divergerer i relation til tilbagekaldelse af tilbud før og efter virkningstidspunktet. Forskellen på tilbagekaldelsesadgangen før tilbuddets virkningstidspunkt, kan illustreres ved følgende to eksempler:

Eksempel 1: A afgiver pr. mail et tilbud til B, der hverken angiver eller på anden måde indikerer at være uigenkaldeligt. A fortryder tilbuddet og afsender derfor en tilbagekaldelse. Tilbuddet kommer frem til B mandag den 1. august kl. 14:30, og tilbagekaldelseserklæringen kommer frem samme dag kl. 14:45. B læser begge erklæringer kl. 15:00. Spørgsmålet er herefter, om der kan ske tilbagekaldelse. Ifølge AFTL § 7 kan tilbuddet tilbagekaldes, da tilbagekaldelseserklæringen kom frem til B, før tilbuddet kom til dennes kundskab. Efter CISG kan tilbuddet ikke tilbagekaldes i medfør af art. 15(2), idet tilbagekaldelseserklæringen ikke kom frem til B senest samtidig med tilbuddet. Tilbuddet kan derimod tilbagekaldes ifølge CISG art. 16(1), eftersom B endnu ikke havde afsendt et antagende svar, og da tilbuddet ikke var gjort uigenkaldeligt.

Eksempel 2: De faktuelle omstændigheder er de samme som i *eksempel 1* med den forskel, at tilbuddet angiver en bestemt acceptfrist, og i øvrigt understreger, at der ikke kan ske tilbagekal-

---

¹⁷⁶Huber/Mullis (2007) s. 81.

¹⁷⁷Schroeter i Schlechtriem/Schwenzer (2016) s. 323 rn. 9, Ferrari i Kröll (2011) s. 252 rn. 17, Huber/Mullis (2007) s. 83.

¹⁷⁸Lookofsky (2017) s. 55 f.

¹⁷⁹Ferrari i Kröll (2011) s. 253 rn. 20.

¹⁸⁰Schroeter i Schlechtriem/Schwenzer (2016) s. 325 rn. 11.

delse, før denne frist er udløbet. Spørgsmålet er igen om tilbudsgiveren har tilbagekaldelsesadgang. Efter AFTL kan der ske tilbagekaldelse med samme begrundelse som i *eksempel 1*. Ifølge CISG kan tilbuddet hverken tilbagekaldes efter art. 15(2), da tilbagekaldelsen kom frem senere end tilbuddet, eller art. 16(1), da tilbuddet var uigenkaldeligt, jf. art. 16(2).

Forskellen mellem retsstillingen efter AFTL hhv. CISG i relation til tilbagekaldelse før tilbuddets virkningstidspunkt, består i at regelsættene definerer virkningstidspunktet forskelligt. Ifølge AFTL får tilbud virkning på kundskabstidspunktet, mens det efter CISG er på fremkomsttidspunktet. Det indebærer umiddelbart, at tilbagekaldelsesadgangen før tilbuddets virkningstidspunkt er snævrere efter CISG end efter AFTL. Som det illustreres i *eksempel 1* er dette i udgangspunktet illusorisk, da tilbud almindeligvis kan tilbagekaldes efter virkningstidspunktet ifølge CISG, hvilket ikke gør sig tilsvarende gældende efter AFTL. Det kan på den baggrund konkluderes, at den fremhævede forskel alene har funktionel betydning, hvor tilbuddet er gjort uigenkaldeligt, jf. CISG art. 16(2), da CISG-tilbuddet i andet fald vil kunne tilbagekaldes efter CISG art. 16(1).¹⁸¹ Dette blev påvist i *eksempel 2*.

Som anført divergerer retsstillingen efter AFTL hhv. CISG tillige i relation til adgangen til at tilbagekalde tilbud, der har fået virkning. Forskellene kan fremhæves ved følgende to eksempler:

Eksempel 3: A afgav et salgstilbud til B, der kom til B's kundskab mandag den 1. august kl. 13:00. Efterfølgende skiftede A pludselig mening, idet A hellere ville sælge til C. A sendte derfor en tilbagekaldelse, der kom frem den 3. august kl. 12:00, hvor B endnu ikke havde foretaget sig noget i anledning af tilbuddet. Efter AFTL kan der ikke tilbagekaldes efter § 7, da kundskabstidspunktet var indtrådt. Der vil heller ikke kunne tilbagekaldes efter princippet i § 39, 2. pkt., da det faktum, at A ombestemte sig, ikke udgør en særlig omstændighed. Der vil derimod kunne ske tilbagekaldelse efter CISG art. 16(1), da tilbuddet ikke var gjort uigenkaldeligt, og da der endnu ikke var afsendt et antagende svar.

Eksempel 4: De faktuelle omstændigheder er ligesom i *eksempel 3* med den ændring, at tilbuddet er uigenkaldeligt. Efter AFTL vil der ikke kunne tilbagekaldes af samme grund som i *eksempel 3*. Efter CISG vil der heller ikke kunne tilbagekaldes, da tilbuddet havde fået virkning, jf. art. 15(1), og da der ifølge art. 16(2) ikke kan ske tilbagekaldelse efter virkningstidspunktet, når tilbuddet er uigenkaldeligt.

Den funktionelle forskel mellem AFTL og CISG fremgår tydeligt af *eksempel 3*, hvor bestemmelsernes modsatrettede udgangspunkter sættes overfor hinanden. Eksemplet viser, at AFTL i udgangspunktet ikke tillader tilbagekaldelse efter virkningstidspunktet, mens CISG som udgangspunkt gør. Som illustreret i *eksempel 4* foreligger der en modifikation til udgangspunktet efter CISG, når tilbuddet gøres uigenkaldeligt. Dette bevirker, at retsstillingen efter de to regelsæt tilnærmer sig hinanden, således at den funktionelle forskel bliver mindsket.

Som anført i afsnit 2.3. kan forskellen mellem løfte- og overenskomstprincippet fra en praktisk synsvinkel koges ned til tilbudsgiverens tilbagekaldelsesadgang.¹⁸² Det skal derfor på baggrund af ovenstående komparative analyse af tilbagekaldelsesadgang under AFTL hhv. CISG udledes, hvilket af de grundlæggende aftaleretlige principper disse to regelsæt bygger på.

I relation til AFTL skal analysen tage afsæt i § 1, 1. pkt., der fastslår, at tilbud er bindende for afgiveren. Dette udgør ifølge forarbejderne til AFTL en cementering af løfteprincippet som et grundprincip i dansk aftaleret.¹⁸³ Den nærmere udstrækning af tilbuddets forpligtende virkning kan dog ikke udledes af AFTL § 1, men er fastsat i reglerne om tilbagekaldelse i AFTL § 7 og princippet i § 39, 2.

¹⁸¹Gomard/Henschel i ET 2012.103 (109).

¹⁸²Lassen (1924) s. 84, Steensgaard (2010) s. 74, Jørgensen (1971) s. 58.

¹⁸³Udkast s. 17.

pkt. Som redegjort for i afsnit 4.1.1. og 4.2.1. kan et tilbud som altovervejende hovedregel ikke tilbagekaldes efter kundskabstidspunktet, jf. § 7, hvilket der alene foreligger en beskeden undtagelse til i princippet § 39, 2. pkt. Det kan således konkluderes, at tilbud er bindende for tilbudsafgiveren efter AFTL, hvorfor denne er baseret på løfteprincippet.

For så vidt angår CISG blev det konstateret i afsnit 4.1.2. og 4.2.2., at tilbud ikke forpligter tilbudsgiveren, idet denne som udgangspunkt har tilbagekaldelsesadgang indtil tilbudsmotageren har afsendt et antagende svar, jf. art. 16(1). CISG bygger derfor i udgangspunktet på overenskomstprincippet. Dette udgangspunkt modificeres i art. 16(2), og på denne baggrund kan det konkluderes, at overenskomstprincippet ikke er fuldt ud inkorporeret i CISG.¹⁸⁴ Af den grund må CISG anses for at operere med et modificeret overenskomstprincip, der udgør et kompromis mellem løfteprincippet og overenskomstprincippet.¹⁸⁵

5. Konklusion

Det kan sammenfattende konkluderes, at AFTL's og CISG's grundopfattelser af det aftaleretlige tilbuds juridiske betydning adskiller sig fra hinanden. Det følger af, at regelsættene hviler på to forskellige aftaleretlige principper; AFTL bygger på løfteprincippet, hvorimod CISG opererer med et modificeret overenskomstprincip. Dette indebærer, at der ifølge AFTL som altovervejende udgangspunkt opstår aftaleretlige forpligtelser ved tilbuddet, derved at tilbudsgiveren bliver bundet heraf indtil acceptfristen udløber. Det er omvendt udgangspunktet efter CISG, at tilbudsgiveren ikke bindes af tilbuddet, og at der således først opstår aftaleretlig bundethed, når tilbuddet bliver accepteret af tilbudsmotageren. Dette anses som en grundlæggende forskel, der tydeligst kommer til udtryk ved tilbudsgiverens tilbagekaldelsesadgang.

Ifølge AFTL kan et tilbud således som altovervejende hovedregel alene tilbagekaldes, hvis tilbagekaldelsen kommer frem til tilbudsmotageren senest samtidig med, at tilbuddet kommer til dennes kundskab, jf. AFTL § 7. Dette cementerer løfteprincippet og varetager i overensstemmelse hermed hensynet til de berettigede forventninger, der opstår hos løftemotageren, når denne modtager tilbuddet. Der gøres en beskeden undtagelse til denne regel, hvor der foreligger særlige omstændigheder, og tilbuddet endnu ikke har virket bestemmende på tilbudsmotagerens handlemåde, jf. princippet i AFTL § 39, 2. pkt.

I direkte modsætning til retsstillingen efter AFTL, kan et tilbud efter CISG som udgangspunkt tilbagekaldes indtil tilbudsmotageren har afsendt et antagende svar, jf. CISG art. 15(2) og 16(1). Dette er udtryk for overenskomstprincippet, der varetager hensynet til, at tilbudsgiveren ikke skal være ensidigt bundet af sit tilbud. CISG opererer som anført med et modificeret overenskomstprincip, hvilket fremgår af, at førnævnte udgangspunkt modificeres i CISG art. 16(2). Ifølge denne bestemmelse kan et tilbud gøres uigenkaldeligt med den virkning, at det ikke kan tilbagekaldes efter fremkomst-tidspunktet.

Det kan konkluderes, at AFTL bygger på løfteprincippet, hvorimod CISG opererer med et modificeret overenskomstprincip, hvilket hovedsageligt har den funktionelle betydning, at tilbagekaldelsesadgangen er forskellig efter regelsættene.

På trods af den grundlæggende forskellige betydning, som det aftaleretlige tilbud tillægges efter AFTL hhv. CISG, kan det konkluderes, at regelsættene manifesterer en fælles opfattelse af de store linjer i relation til det aftaleretlige tilbuds kendetegn. Det gælder således efter både AFTL og CISG,

---

¹⁸⁴Se *Gomard/Henschel* i ET 2012.103.

¹⁸⁵Se *ibid* s. 120.

at der stilles krav til tilbuddets minimumsindhold (*bestemthedskriteriet*), tilbudsgiverens forpligtelsesvilje (*viljekriteriet*), tilbuddets virkning (*fremkomst- hhv. kundskabskriteriet*) og identifikation af parterne (*identifikationskriteriet*). På baggrund af den komparative analyse kan det imidlertid konkluderes, at der eksisterer visse funktionelle forskelle i det konkrete indhold af kriterierne.

Der foreligger for det *første* en retlig forskel mellem AFTL's hhv. CISG's bestemthedskriterier. Forskellen er, at en erklæring ifølge CISG skal indeholde en tilstrækkeligt bestemt pris, for at kunne karakteriseres som et tilbud, hvorimod et tilsvarende krav ikke genfindes i AFTL. Denne forskel udviskes imidlertid, da en CISG-erklæring, der opfylder alle tilbudskriterierne med undtagelse af prisbestemthedskravet, alligevel vil blive tillagt tilnærmelsesvist samme juridiske betydning som et art. 14-tilbud, jf. afsnit 3.2.1.3. og den alternative model.

Den *anden* retlige forskel er, at der efter CISG gælder to forskellige standarder for det aftaleretlige tilbud, mens der ifølge AFTL alene gælder én. Det følger således af analysen i afsnit 3.2.1.3., at CISG har én tilbudsstandard, der fremgår udtrykkeligt af art. 14, og en anden lempeligere tilbudsstandard, der hviler på et ulovbestemt grundlag. Ifølge standarden i CISG art. 14, skal en erklæring iagttage de kriterier, der er behandlet i afsnit 3.2., for at kunne karakteriseres som et tilbud. Efter den ulovbestemte standard kræves derimod, at parterne – på en hvilken som helst måde – opnår enige om essentialia negotii og udvise animus contrahendi. Dette står således i kontrast til retsstillingen efter AFTL, hvorefter de tilbudskriterier, der er opstillet i afsnit 3.1. udgør minimumskriterier, der generelt skal iagttages for, at erklæringer kan tillægges løftevirkning.

Den *tredje* retlige forskel ligger i tilbuddets virkningstidspunkt. Efter AFTL får et tilbud virkning, når det er kommet til tilbudsmodtagerens kundskab, hvorimod det ifølge CISG er afgørende, hvornår tilbuddet er kommet frem. Foruden forskellens indvirkning på adgangen til at tilbagekalde tilbud, har den hovedsageligt bevismæssig betydning.

Den *sidste* retlige forskel er indeholdt i regelsættens identifikationskriterier. Ifølge såvel CISG som AFTL skal et tilbud som udgangspunkt være rettet mod en eller flere bestemte personer, da det i andet fald skal karakteriseres som en opfordring til at gøre tilbud. Dette udgangspunkt fraviges efter AFTL fsva. prismærkede varer og prisangivelser i egentlige internetbutikker, der således karakteriseres som tilbud, selv om de er rettet mod en ubestemt kreds af adressater. Da der ikke gælder en tilsvarende undtagelse efter CISG, har denne forskel konkret funktionel betydning.

6. Litteraturfortegnelse

6.1. Love, bekendtgørelser og konventioner

ANVENDT FORKORTEELSE:

AFTL

Bek. nr. 973/2012

FULD ANGIVELSE:

Lov nr. 242 af 8. maj 1917 om aftaler og andre retshandler på formuerettens område

Bekendtgørelse nr. 973 af 24. september 2012 om ikrafttræden af lov om ændring af international købelov og lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område (Genemførelse i dansk ret af del II om aftalens indgåelse i FN-konventionen om aftaler om internationale køb)

CISG	The United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG), Wien 1980
KAL	Lov nr. 817 af 6. august 2019
KBL	Lov nr. 1853 af 24. september 2021
Lov nr. 1376/2011	Lov nr. 1376 af 28. december 2011 om ændring af international købelov og lov om aftaler og andre retshandler på formuerettens område

6.2. Forarbejder

<u>ANVENDT FORKORTELTSE:</u>	<u>FULD ANGIVELSE:</u>
L 35	Betænkning over Forslag til international købelov, nr. L 35 1988-89, 1. samling, af 22. november 1988, FT 1988-89, tillæg A, sp. 869 ff.
O.R.	Official Records fra CISG-konferencen i Wien 1980
Sekretariatskommentaren	Commentary on the Draft Convention on Contract
Udkast	Udkast til Lov om Aftaler og andre Retshandler paa Formuerettens Omraade med tilhørende bemærkninger, 1914
ULF	Convention relating to Uniform Law on the Formation of Contracts for the International Sale of Goods, Haag, 1. juli 1964
ULIS	Convention relating to Uniform Law on the International Sale of Goods, Haag, 1. juli 1964

6.3. Afgørelser

6.3.1. Danske afgørelser

U 2021.631 V

U 2015.507 H

U 2011.1750 H

U 2008.1722 V

U 2005.817 Ø

U 2003.59 H

U 2001.60 H

U 2000.2074 V

U 1998.445 H

U 1998.259 H

U 1997.1297 Ø

U 1996.1298 H

U 1996.259 H

U 1995.192/2 H

U 1991.43 H

U 1990.218 H

U 1989.435 H

U 1987.234 SH

U 1985.877 H

U 1981.1014 H

U 1977.641 H

U 1972.50 H

U 1969.579 Ø

U 1967.786 H

U 1966.588 H
U 1964.578 H
U 1963.562 H
U 1963.354 H
U 1961.62 H
U 1956.245 H
U 1954.606 SH
U 1951.1066 H
U 1946.84 H
U 1945.584 Ø
U 1945.333 SH
U 1944.978 SH
U 1939.895 Ø
U 1937.725 H
U 1932.1067 H
U 1929.1084 SH
U 1928.459 H
U 1924.440 H
U 1923.797 H
U 1920.563 H
U 1919.936 V
U 1908.79/2 H
TBB 2001.387 Ø
TBB 1999.325 V

6.3.2. Udenlandske afgørelser

ANVENDT FORKORTEELSE:

OLG Brandenburg
3. juli 2014

FULD ANGIVELSE:

Tyskland
Oberlandesgericht Brandenburg (Court of Appeal)
Dato: 3. juli 2014
Sagsnavn: Cuttings case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/2543> (tysk original)

OLG Dresden
30. nov. 2010

Tyskland
Oberlandesgericht Dresden (Court of Appeal)
Dato: 30. november 2010
Sagsnavn: Danish lingerie case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/2183>
(engelsk resume)

LG Hannover
21. april 2009

Tyskland
Landgericht Hannover (District Court)
Dato: 21. april 2009
Sagsnavn: Roller case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/2298>
(tysk original)

VS Ljubljani
9. april 2008

Slovenien
Višje sodišče v Ljubljani (Court of Appeal)
Dato: 9. april 2008
Sagsnavn: Late revocation of offer case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/2238>
(engelsk resume)

OLG München
19. okt. 2006

Tyskland
Oberlandesgericht München (Court of Appeal)
Dato: 19. oktober 2006
Sagsnavn: Mercedes, Porsche Cayennes and BMWs case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/1394>
(engelsk oversættelse)

CITT
6. okt. 2005

Canada
Canadian International Trade Tribunal
Dato: 6. oktober 2005
Sagsnavn: Cherry Stix Ltd. v. Canada Borders Services Agency
Tilgængelig via: <CISG-online.org/1140>
(engelsk original)

LG Neubrandenburg
3. aug. 2005

Tyskland
Landgericht Neubrandenburg (District Court)
Dato: 3. august 2005
Sagsnavn: Sour cherries case I
Tilgængelig via: <CISG-online.org/1190>
(engelsk oversættelse)

KG Zug
2. dec. 2004

Schweiz
Kantonsgericht Zug (Court of First Instance)
Dato: 2. december 2004
Sagsnavn: Dextrose case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/1194>
(engelsk oversættelse)

HvB Gent
15. maj 2002

Belgien
Hof van Beroep Gent (Court of Appeal)
Dato: 15. maj 2002
Sagsnavn: Design of pagers case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/746>
(engelsk resume)

D.C. S.D.N.Y.
10. maj 2002

USA
U.S. District Court for the Southern District of New York
Dato: 10. maj 2002
Sagsnavn: Geneva Pharmaceuticals Technology Corp. v. Barr Laboratories, Inc.
Tilgængelig via: <CISG-online.org/653>
(engelsk original)

OLG Rostock
10. okt. 2001

Tyskland
OLG Rostock (Provincial Court of Appeal)
Dato: 10. oktober 2001
Sagsnavn: Seafood and meat case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/671>
(engelsk oversættelse)

CA de Colmar
12. juni 2001

Frankrig
Cour d'appel de Colmar (Court of Appeal)
Dato: 12. juni 2001
Sagsnavn: Romay AG v. Behr France S.a.r.l.

Tilgængelig via: <CISG-online.org/694>
(engelsk resume)

BG
22. dec. 2000

Schweiz
Bundesgericht/Tribunal fédéral (Federal Supreme Court)
Dato: 22. december 2000
Sagsnavn: Roland Schmidt GmbH v. Textil-Werke Blumenegg AG
Tilgængelig via: <CISG-online.org/628>
(engelsk oversættelse)

LG Karlsruhe
15. nov. 1998

Tyskland
Landgericht Karlsruhe (District Court)
Dato: 15. november 1998
Sagsnavn: Italian steel case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/620>
(tysk original)

HG des Kantons
Aargau 26. sep. 1997

Schweiz
Handelsgericht des Kantons Aargau (Commercial Court)
Dato: 26. september 1997
Sagsnavn: Solingen cutlery case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/329>
(engelsk oversættelse)

OLG Hamburg
4. juli 1997

Tyskland
Oberlandesgericht Hamburg (Court of Appeal)
Dato: 4. juli 1997
Sagsnavn: Tomato concentrate case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/1299>
(engelsk oversættelse)

BG St. Gallen
3. juli 1997

Schweiz
Bezirksgericht St. Gallen (Court of First Instance)
Dato: 3. juli 1997
Sagsnavn: Dutch fabrics case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/336>
(engelsk oversættelse)

CIETAC
23. april 1997

China International Economic &
Trade Arbitration Commission
Dato: 23. april 1997

	<p><u>Sagsnavn:</u> Passat GL 2.0 cars case <u>Tilgængelig via:</u> <CISG-online.org/1151> (engelsk oversættelse)</p>
<p>OGH 20. marts 1997</p>	<p>Østrig Oberster Gerichtshof (Supreme Court) <u>Dato:</u> 20. marts 1997 <u>Sagsnavn:</u> Monoammonium phosphate case <u>Tilgængelig via:</u> <CISG-online.org/269> (engelsk oversættelse)</p>
<p>HG des Kantons St. Gallen 5. dec. 1995</p>	<p>Schweiz Handelsgericht des Kantons St. Gallen (Commercial Court) <u>Dato:</u> 5. december 1995 <u>Sagsnavn:</u> Plotters case <u>Tilgængelig via:</u> <CISG-online.org/245> (engelsk resume)</p>
<p>OLG Rostock 27. juli 1995</p>	<p>Tyskland Oberlandesgericht Rostock (Court of Appeal) <u>Dato:</u> 27. juli 1995 <u>Sagsnavn:</u> Flowers case <u>Tilgængelig via:</u> <CISG-online.org/209> (engelsk oversættelse)</p>
<p>OLG Frankfurt am Main 31. marts 1995</p>	<p>Tyskland Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Court of Appeal) <u>Dato:</u> 31. marts 1995 <u>Sagsnavn:</u> Glass test tubes case <u>Tilgængelig via:</u> <CISG-online.org/137> (engelsk oversættelse)</p>
<p>OLG München 8. marts 1995</p>	<p>Tyskland Oberlandesgericht München (Court of Appeal) <u>Dato:</u> 8. marts 1995 <u>Sagsnavn:</u> Nickel-copper cathods case <u>Tilgængelig via:</u> <CISG-online.org/145> (engelsk oversættelse)</p>
<p>OGH 10. nov. 1994</p>	<p>Østrig Oberster Gerichtshof (Supreme Court) <u>Dato:</u> 10. november 1994</p>

Sagsnavn: Chinchilla furs case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/117>
(engelsk oversættelse)

**OLG Frankfurt am
Main 4. marts 1994**

Tyskland
Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Court of Appeal)
Dato: 4. marts 1994
Sagsnavn: Special screws case
Tilgængelig via: <CISG-online.org/110>
(engelsk oversættelse)

**FB
24. marts 1992**

Ungarn
Fővárosi Bíróság (Metropolitan Court)
Dato: 24. marts 1992
Sagsnavn: Adamfi Video Production GmbH v. Alkotók
Studiósa Kiszövetkezet
Tilgængelig via: <CISG-online.org/61>
(engelsk resume)

6.4. Juridisk litteratur

6.4.1. Bøger

ANVENDT FORKORTELTSE:

Andersen/Madsen (2022)

Andersen (2014)

Andersen (2021)

Andersen (2020)

Bianca/Bonell (1987)

FULD ANGIVELSE:

Andersen, Lennart Lyng og Madsen, Palle Bo: Aftaler og mellemænd, 7. udg., Karnov Group, København, 2022.

Andersen, Lennart Lyng: Aftaleloven med kommentarer, 6. reviderede udgave, Jurist- og Økonomiforbundets forlag, København, 2014.

Andersen, Mads Bryde: Grundlæggende aftaleret, 5. udg., Gjellerup forlag, København, 2021

Andersen, Mads Bryde: Lærebog i obligationsret 1: Ydelsen og beføjelser, 5. omarbejdede udgave, Karnov Group, København, 2020

Bianca, C. Massimo, Bonell, Michael Joachim: Commentary on the international sales law: The 1980 Vienna sales convention, Dott. A. Giuffré Editore, Milano, 1987.

- Blume (2020)** *Blume, Peter: Retssystemet og juridisk metode, 4. udg., Jurist- og økonomiforbundets forlag, København, 2020*
- Evald (2020)** *Evald, Jens: Juridisk teori, metode og videnskab, 2. udg., Jurist- og økonomiforbundets forlag, København, 2020*
- Eyben/Kruse (1991)** *Eyben, William Edler von, Kruse, Anders Vinding: Formueretten, 27. udg., gad, 1991*
- Eyben/Smith (1961)** *Eyben, William Edler von, Smith, Carsten: Hovedpunkter i formueretten, Universitetsforlaget, Oslo, 1961*
- Fogt i DiMatteo (2014)** *Fogt, Morten Midtgaard: Contract formation under the CISG: The need for a reform i DiMatteo, Larry A., Cambridge University Press, 2014*
- Gomard/Henschel (2014)** *Gomard, Bernhard, Henschel, René Franz: International købelov (CISG) med kommentarer, Jurist- og økonomiforbundets forlag, København, 2014*
- Hansen/Ulfbeck (2014)** *Hansen, Ole, Ulfbeck, Vibe: Lærebog i aftaleret, Jurist- og økonomiforbundets forlag, København, 2014*
- Honnold/Flechtner (2021)** *Honnold, John O., Flechtner, Harry M.: Honnold's Uniform Law for International Sales under the the 1980 United Nations Convention, 5. udg., Wolters Kluwer, 2021*
- Iversen (2019)** *Iversen, Torsten: Obligationsret 1. del, 6. udg., Djøf Forlag, København, 2019*
- Iversen (1994)** *Iversen, Torsten: Støtteerklæringer, Gads Forlag, København, 1994*
- Jørgensen (1971)** *Jørgensen, Stig: Kontraktsret 1. bind, Juristforbundets forlag, København, 1971*
- Karstoft (2004)** *Karstoft, Susanne: Elektronisk aftaleret, Gjellerup, København, 2004*

Karnovs bemærkninger til AFTL	<i>Kristensen, Lars Hedegaard, Iversen, Torsten: Karnovs bemærkninger til AFTL, Karnov Group</i>
<i>Kristensen/Nielsen/Iversen (2017)</i>	<i>Kristensen, Lars Hedegaard, Nielsen, Anne-Dorte Bruun, Iversen, Torsten: Lærebog i dansk og international køberet, 5. udg., Jurist- og økonomiforbundets forlag, København, 2017</i>
<i>Kruse (1943)</i>	<i>Kruse, Frederik Vinding: Retsslærens almindelige del, Nyt Nordisk Forlag Arnold Busck, 1943</i>
<i>Kröll (2011)</i>	<i>Kröll, Stefan, Mistelis, Loukas., Viscasillas, Maria del Pilar Perales: UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) Commentary, Hart Publishing, 2011</i>
<i>Lando (2009)</i>	<i>Lando, Ole: Kort indføring i komparativ ret, 3. udg., Jurist- og økonomiforbundets forlag, København, 2009</i>
<i>Lassen (1904)</i>	<i>Lassen, Julius Severin Vilhelm: Forelæsninger over romersk privatret, Gad, København, 1904</i>
<i>Lassen (1920)</i>	<i>Lassen, Julius Severin Vilhelm: Haandbog i obligationsretten: Almindelig del, 3. tildels omarbejdede udgave, Gads forlag, København, 1920</i>
<i>Lassen (1924)</i>	<i>Lassen, Julius Severin Vilhelm: Udvalgte afhandlinger, G. E. C. Gads Forlag, København, 1924</i>
<i>Lassen (1905)</i>	<i>Lassen, Julius Severin Vilhelm: Vilje og Erklæring ved Afgivelse af formueretlige Tilsagn, Gad, København, 1905</i>
<i>Lookofsky (2017)</i>	<i>Lookofsky, Joseph: Understanding the CISG, 5. udg., DJØF Forlag, København, 2017</i>
<i>Mankowski (2018)</i>	<i>Mankowski, Peter: Commercial Law: A Commentary, Bloomsbury Publishing Plc, 2018</i>
<i>Pedersen/Ørgaard (2020)</i>	<i>Pedersen, Hans Viggo Godsk, Ørgaard, Anders: Almindelig kontraktsret, 6. udg., DJØF Forlag, København, 2020</i>

- Ravnkilde (2013)*** *Ravnkilde*, Jens: Passivitet, 2. udg., Karnov Group, København, 2013
- Ravnkilde (2006)*** *Ravnkilde*, Jens: Stiltiende aftaler, Forlaget Thomson, København, 2006
- Schlechtriem/Schwenzer (2016)*** *Schlechtriem*, Peter, *Schwenzer*, Ingeborg: Commentary on the UN Convention on the International Sale of Goods (CISG), 4. udg., Oxford University Press, Oxford, 2016
- Stang (1935)*** *Stang*, Frederik: Innledning til formueretten, 3. udg., H. Aschehoug & co., Oslo, 1935
- Steensgaard (2010)*** *Steensgaard*, Kasper: Standardbetingelser i internationale kontrakter – særligt om vedtagelse under CISG og andre internationale regelsæt, Thomson Reuters, København, 2010
- Tvarnø/Denta (2018)*** *Tvarnø*, Christina D., *Denta*, Sarah Maria: Få styr på metoden! Introduktion til juridisk metode og tværfaglig samfundsvidenskabelig projektmetode, 2. udg., Ex Tuto Publishing, 2018
- Ussing (1950)*** *Ussing*, Henry: Aftaler paa formuerettens område, 3. udg., Jurist- og økonomiforbundets forlag, u.s., 1950

6.4.2. Artikler

ANVENDT FORKORTELTSE:

Alstine (1996)

FULD ANGIVELSE:

Alstine, Michael P. Van: Consensus, Dissensus and Contractual Obligation Through the Prism of Uniform International Sales Law, 37 Va. J. Int'l L. 1-105 (1996-1997)

Gomard/Henschel i ET 2012.103

Gomard, Bernhard, *Henschel*, René Franz: Ophævelsen af de nordiske landes forbehold for del II i FN's konvention om aftaler om internationale køb (CISG), ET 2012.103

Lando i U 2012B.149

Lando, Ole: Danmark tilslutter sig de internationale regler om købeaftalers indgåelse, U 2012B.149

**Lassen i TfR 1888,
s. 105 ff. og 225 ff.**

*Lassen, Julius Severin Vilhelm: Løfte og Akcept, TfR 1888
s. 105-135 og s. 225-271*

Lookofsky i U 2005B.45

*Lookofsky, Joseph: Hensynet til fremmed retspraksis ved
fortolkning af CISG, U 2005B.45*

**Mols/Riis/Munch i
U 1986B.43**

*Mols, Else, Riis, Erik, Munch, Mogens: Kommentarer til hø-
jesteretsdomme afsagt i tiden maj-november 1985, U
1986B.43*

Schwenzer/Mohs (2006)

*Schwenzer, Ingeborg, Mohs, Florian: Old Habits Die Hard:
Traditional Contract Formation in a Modern World, Interna-
tionales Handelsrecht 6 (2006) s. 239-246*

Udsen i TfR 2006.104

*Udsen, Henrik: Uagtsomhed som aftalestiftende retsfaktum
– et bidrag til den aftaleretlige forpligtelseslære, TfR
2006.104*

7. Forkortelser

ANVENDT FORKORTELTSE:

Art.

Aug.

BG

Bl.a.

CA

CIETAC

CITT

D.C.

Dec.

ET

f.

FULD ANGIVELSE:

Artikel

August

Bezirksgericht, Schweiz

Blandt andet

Cour d'appel, Frankrig

China International Economic & Trade Arbitration Com-
mission

Canadian International Trade Tribunal

District Court, United States

December

Erhvervsjuridisk Tidsskrift

Følgende

F.eks.	For eksempel
FB	Fővárosi Bíróság, Byret, Ungarn
Feb.	Februar
ff.	Flere følgende
FN	Forenede Nationer
Fsva.	For så vidt angår
H	Højesterets dom/kendelse
HG	Handelsgericht, Schweiz
Hhv.	Henholdsvis
HvB	Hof van Beroep, Belgien
Ibid	Ibidem (samme sted)
Jan.	Januar
Jf.	Jævnfør
Kap.	Kapitel
KG	Kantonsgericht, Schweiz
LG	Landgericht, Tyskland
m.fl.	med flere
MKAC	Tribunal of International Commercial Arbitration at the Russian Federation Chamber of Commerce and Industry
n.	Note
Nov.	November
Nr.	Nummer
o.l.	Og lignende
OGH	Oberster Gerichtshof, Østrig
Okt.	Oktober
OLG	Oberlandsgericht, Tyskland og Østrig

Pga.	På grund af
Rn.	Randnote
s.	Side
S.D.N.Y.	Southern District of New York
Sep.	September
SH	Sø- og Handelsrets dom/kendelse
Smh. m.	Sammenhold med
Sp.	Spalte
TBB	Tidsskrift for Bolig- og Byggeret
TfR	Tidsskrift for Rettsvitenskap
U	Ugeskrift for Retsvæsen
UNCITRAL	United Nations Commission on International Trade Law
UNCITRAL Digest	UNCITRAL Digest of case law on the United Nations Convention on the International Sale of Goods, 2012
V	Vestre landsrets dom/kendelse
VS	Višje sodišče, Slovenien
YB	UNCITRAL Yearbook
Ø	Østre landsrets dom/kendelse